

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2023

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

- 4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
- 5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 6 Hyvinvointisuunnitelma 2024

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 7 Suunnitelman laatijat
- 8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2023

lohdanto

Kunnan perustehtäviin kuuluu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vaatii tietoa nykytilasta ja toimia on kohdistettava erityisesti esiin tuleviin hyvinvointi- ja terveyshaasteisiin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tärkeää kaikissa ikäryhmissä koska usein hyvinvoinnin ja terveyden haasteiden kasautuessa vaikuttavien menetelmien löytyminen muuttuu vaikeammaksi. Monet hyvinvoinnin ja terveyden haasteet ovat myös ylisukupolvisia. On hyvä muistaa, että yksilö tekee lopulliset hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavat valinnat itse, mutta kunta voi mahdollistaa- ja tehdä hyvät valinnat yksilölle helpommaksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä määrittää lakipohja. Kuntalain lisäksi terveydenhuoltolaki määrittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kunnan perustehtäväksi. Kunnanvaltuustolle on laadittava kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus (katsaus menneeseen valtuustokauden hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta) sekä hyvinvointisuunnitelma tulevalle valtuustokaudelle. Lisäksi kunnanvaltuustolle on raportoitava hyvinvoinnin tilasta vuosittain. Laaja hyvinvointikertomus on oltava sähköisessä muodossa vapaasti luettavissa. Juuan kunnan osalta laaja hyvinvointikertomus julkaistaan sähköisen hyvinvointikertomuksen sivustolla. Keskeiset kohdat hyvinvointikertomuksesta- ja suunnitelmasta julkaistaan tulevaisuudessa lisäksi Juuan kunnan internet sivuilla helpopolukuisena PowerPoint esityksenä.

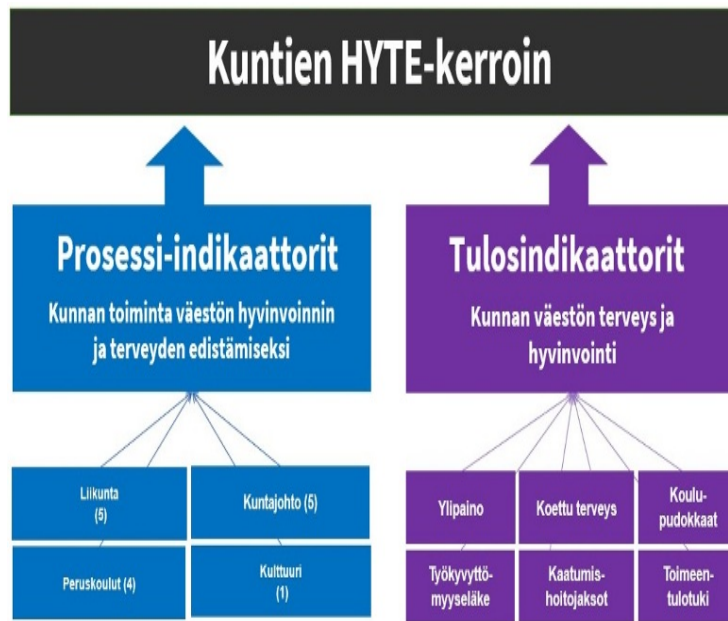
Laajan hyvinvointikertomuksen pohjalta laaditaan tarpeelliset terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen painopisteet sekä tehdään hyvinvointisuunnitelma, johon avataan ne konkreettiset toimenpiteet mittareineen, joiden avulla toteutetaan ja seurataan valittuja painopisteitä. Hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman on tarkoitus ohjata kunnan toimintaa kaikilla hallinnonaloilla sekä tehdä hyvinvointityöstä suunnitelmallista ja pitkäjänteistä. Tässä hyvinvointikertomuksessa Juuan lukemia on verrattu pääasiassa Pohjois-Karjalan ja koko maan tilanteeseen, mutta jatkossa vertailua voidaan tehdä myös muihin kuntiin, jotka ovat verrattavissa Juukaan.

Hyvinvointisuunnitelmaa tullaan tulevaisuudessa työstämään vielä laajemmin yhteistyössä. Hyvinvointisuunnitelmaan liittyvään työskentelyyn otetaan kunnan johtoryhmän lisäksi mukaan kuntalaisia, järjestöjä, nuorisovaltuusto ja erityisryhmien neuvosto. Lisäksi tarkastellaan kunnan työryhmien rakenteita ja luodaan kuntaan hyvinvointia ja terveyttä (hyte) edistävä työryhmä. Hyte-työryhmän rakentuessa pyritään välttämään päällekkäisiä rakenteita ja tarkastellaan voiko sama työryhmä toimia myös ehkäisevän päihdetyön työryhmänä. Hyvinvointisuunnitelman laadinnassa luontevana ja tiiviinä kumppanina toimii myös Pohjois-Karjalan hyvinvointialue. Lisäksi voidaan kuulla muita asiantuntijoita.

Tämä laaja hyvinvointikertomus (2017-2023) ja hyvinvointisuunnitelma (2024) on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa XX/2023 kunnanvaltuustossa XX/2024. Suunnitelma otetaan huomioon palvelualuekohtaisissa toimintasuunnitelmissa sekä talousarvion- ja tilinpäätöksen yhteydessä. Johtoryhmällä on päävastuu siitä, että kunnan toiminnassa tähdätään hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin. Seuraava laaja hyvinvointikertomus valmistuu siten, että kunnanvaltuusto voi hyväksyä asiakirjan ennen valtuustokauden vaihtumista. Hyvinvointisuunnitelman tulevalle valtuustokaudelle voi hyväksyä nykyinen tai uusi valtuusto. Seuraavan asiakirjan työstäminen aloitetaan vuonna 2024 ja asiakirja voidaan esittää kunnanvaltuustolle keväällä 2025.

HYTE-kerroin ja TEAviisari

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin toimii kannustimena kunnille. HYTE-kerroin tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi kuntien tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kertoimella halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Laskennassa käytetään prosessi- ja tulosindikaattoreita, jotka muuttuvat määräajoin (esitelty kuvassa). Prosessi-indikaattoreissa on kyse kunnan tavoista ja tahtotilasta kun taas tulosindikaattoreissa katse on positiivisessa muutoksessa. Vuonna 2021 Juuan HYTE-kerroin oli 59 (asteikolla 0-100), mikä tarkoittaa rahana 16,7 €/asukas. Vuonna 2020 kyseinen raha oli 18,4 €/asukas ja vuonna 2022 16,5 €/asukas.

TEAvisari toimii kuntien ja koulujen työvälineenä. TEAvisarin tiedoilla kuvataan terveydenedistämisen aktiivisuutta, eli sitä, kuinka kunta toimii asukkaiden terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEAvisarin pisteytys tapahtuu toiminnan laadun mukaan ja pisteytykset menevät seuraavasti: 75–100 pistettä kertoo hyvästä laadusta, 25–74 parannettavasta laadusta ja 0–24 huonosta laadusta. Kuntakohtaiset tiedot päivitetään kaksi kertaa vuodessa.

Tarkasteltaessa vuoden 2022 TEAvisarin (0–100) tuloksia, Juuka on muuta maakuntaa korkeammalla tasolla kulttuurin (74 vs. 66) ja perusopetuksen (66 vs. 65) kategorioissa. Lukiokoulutuksen Juuan osalta tietoja ei ollut saatavilla, sillä tietoja ei ole toimitettu tiedonkeruuseen. Juuka sijoittuu muuta maakuntaa heikommalle tasolle kuntajohdon (65 vs. 79), liikunnan (68 vs. 72) ja perusterveydenhuollon (61 vs. 70) kategorioissa. Juuan kunnassa on nyt lisätty resurssia hyvinvointipalveluihin, joten tulevaisuudessa voidaan tavoitella myös parempaa aktiivisuutta terveydenedistämisen osa-alueilla.

Talous ja elinvoima

Juuan asukasmäärä vuoden 2022 lopussa oli 4352 asukasta ja juukalaisten keski-ikä oli 54-vuotta. Juuan asukasmäärä laskee ja väestö ikääntyy. Vuonna 2021 asukkaita oli 4444, vuonna 2019 asukkaita oli 4606. Vuonna 2022 65-vuotta täyttäneiden osuus väestöstä oli 39,5 % ja alle 15-vuotiaiden osuus 9,1 %. Väestöennuste kuvaa tulevaa väestönkehitystä ja sen mukaan Juuan asukasmäärä vuonna 2030 olisi 3743 asukasta. Vuonna 2030 65-vuotta täyttäneiden osuus Juuan väestöstä tulisi ennusteen mukaan olemaan 48,1 % ja alle 15-vuotiaiden 8,8 %.

Väestön huoltosuhde jatkaa samanaikaisesti kasvua. Väestön huoltosuhteella kuvataan sitä, montako lasta ja ikääntyneitä on sataa työkäistä kohden. Väestön huoltosuhteella kuvataan siis lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhdetta työkäisen väestön määrään, mutta työllisyyttä ei tässä mittarissa huomioida. Huoltosuhde ei kerro myöskään suoraan väestörakenteesta, koska toisaalla määrää nostaa suuri lapsimäärä ja toisaalla suuri ikääntyneiden määrä. Väestön huoltosuhde kasvaa koko maassa ja aluekohtaiset erot ovat suuria. Vuonna 2022 Juuan kunnassa huoltosuhde oli 94,5 (Vuonna 2019 huoltosuhde oli 89,3). Pohjois-Karjalassa huoltosuhde oli 71,3 ja koko maan huoltosuhde oli 62,3.

Taloudellisella huoltosuhteella verrataan työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrää työllisten määrään. Taloudellinen huoltosuhde toimii alueen taloutta kuvaavana indikaattorina, jossa ei-tuotannollisessa toiminnassa olevan väestön määrä suhteutetaan tuotannollisessa toiminnassa olevan väestön määrään. Juuan taloudellinen huoltosuhde vuonna 2021 oli 220,6. Vuonna 2019 taloudellinen huoltosuhde oli 231,4. Pohjois-Karjalassa taloudellinen huoltosuhde oli 166,7 ja koko maassa lukema oli 133,4. Juuassa oli työttömiä työnhakijoita vuoden 2022 lopulla 276 henkilöä, joista 79 pitkäaikaistyötöntä. Lukemat ovat samalla tasolla kuin vuoden 2021 lopussa. Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä on pysytellyt vuosien 2021–2022 aikana 20 tuntumassa.

Väestön hyvinvoinnin tila

Väestön hyvinvoinnin tilaa voidaan seurata erilaisten valtakunnallisten- sekä paikallisten indikaattoritietojen pohjalta.

Siun Soten laajan hyvinvointikertomuksen johtopäätöksiin on nostettu esiin kolme keskeistä hyvinvointia ja terveyttä heikentävää ilmiötä. Havaittuja ilmiöitä ovat ylipaino ja lihavuus, päihde- ja mielenterveysongelmat sekä yksinäisyys. Havaittuja ilmiöitä esiintyy kaikissa ikäryhmissä. Maakunnallisessa hyvinvointikertomuksessa kunnille annetaan konkreettisia neuvoja siihen, kuinka havaittuihin ilmiöihin voidaan vaikuttavasti puuttua.

Siun Soten laajassa hyvinvointikertomuksessa on kuvattu myös eri kuntien sairastavuusindeksit vuosien 2014-2016 väliltä. Koko maan vertailulukema on 100, ja mitä kauempana kunta tuosta luvusta on, sitä useammin sairautta esiintyy. Juuan osalta yleinen sairastavuusindeksi on 143 (koko maa 100, Pohjois-Karjala 122,3). Sepelvaltimotauti-indeksi on Juuassa 150,6 (koko maa 100, Pohjois-Karjala 120,2). Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi Juuassa on 169,3 (koko maa 100, Pohjois-Karjala 139,2). Mielenterveysindeksi Juuassa on 173,7 (koko maa 100, Pohjois-Karjala 132,8).

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton hyvinvointistrategiassa esiin on nostettu neljä painopistealuetta: hyvinvoivat, terveet ja osalliset asukkaat, korkeatasoinen osaaminen ja hyvät työllistymisen edellytykset, terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö sekä asukaskeskeiset palvelut ja niitä tukeva hyvinvointiyrittäjyys. Painopisteet on nostettu niistä haasteista ja ilmiöistä, joita alueella on havaittu (esimerkiksi elintapahaasteet, korkea sairastavuus, ikääntyvän väestön palvelutarpeen kasvu, korkea yksinäisyys, korkea rakenteellinen työttömyys, ehkäisevien palveluiden vähäiset resurssit, liikenneyhteydet).

Ehkäisevän päihdetyön ulottuvuus kaikenikäisten kuntalaisten arkeen on yksi kunnan lakisäateisistä tehtävistä. Juuan kunta toteuttaa Pakka-toimintamallia ja kuntalaisten päihdetilanteesta on kerätty tietoa syksyn 2023 aikana. Juuasta vastauksia saatiin yhteensä 150 kappaletta. Tulosten mukaan kuntalaiset kokevat tärkeimmiksi keinoiksi päihdehaittojen ehkäisyyn tiedon lisäämisen, kannustavan ja turvallisen kasvuympäristön sekä yksinäisyyden vähentämisen. Lähes puolet vastaajista koki, että päihhteiden välittämiseen alaikäisille olisi puuttuttava nykyistä paremmin.

Lapset ja nuoret:

Lasten ja nuorten hyvinvoinnista indikaattoreihin perustuvaa paikallista tietoa saadaan esimerkiksi terveydenhuollon rekistereistä sekä kahden vuoden välein toteutettavan kouluterveyskyselyn tuloksista. Valtakunnallista dataa lasten ja nuorten hyvinvoinnista antaa mm. Pelastakaa lasten "lapsen ääni" kysely (12-17 -vuotiaille), joka toteutetaan vuosittain. Lapsen ääni kyselyn mukaan vuonna 2022 suomalaisista kyselyyn vastanneista lapsista 23 % oli lopettanut harrastuksen perheen tiukan taloudellisen tilanteen takia ja 34 % oli kokenut kiusaamista.

Juuassa on haasteena lasten ja nuorten määrän väheneminen. Juuan osalta huolestuttavina ilmiöinä kuluneella kaudella havaitaan lasten ja nuorten ylipainon lisääntymistä ja liikkumisen vähentymistä. Myös mielen hyvinvoinnin tila on nuorten osalta menossa huolestuttavaan suuntaan.

Kouluterveyskyselyssä liikkumisen havaitaan vähentyvän lapsilla ja nuorilla nopeasti. Move! mittaustulosten vuoden 2022 osalta havaitaan, että yli puolella (57,9 %:lla) juukalaisista 5- ja 8- luokkien lapsista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Tulos on huolestuttava erityisesti 8-luokkalaisten osalta: noin kolmella neljästä (77,1 %:lla) fyysinen toimintakyky on heikko (Pohjois-Karjala 40,4 % ja koko maa 41,2 %). Laskennassa on huomioitu kaikki fyysisen toimintakyvyn osa-alueet. Juuri julkaistujen vuoden 2023 tulokset ovat pitkälti samoilla linjoilla, 5- ja 8-luokkalaisista tytöistä ja pojista 58,7 %:lla fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä haittaavalla tasolla.

Juukalaisilla ala- ja yläkoululaisilla on kokemuksia kiusaamisesta, ahdistuksesta ja yksinäisyydestä. Alakoululaisista koulukiusaamista vähintään kerran viikossa koki vuonna 2023 useampi kuin yksi kymmenestä (12,5 % ja vuonna 2021 10,5 % oppilaista). Yläkoululaisista ahdistusta kokee tällä hetkellä reilu neljännes oppilaista. Ahdistuksen kokemuksia vuonna 2017 koki 12,9 %, vuonna 2019 15,3 % ja vuonna 2021 29,1 % ja viimeisimmässä tiedonkeruussa 25,4 %. Yksinäisyyttä yläkoululaisista tunsu vuonna 2023 noin viidennes (17,8 %) oppilaista.

Positiivisia ilmiöitä voidaan havaita syrjäytymisriskissä olevien nuorten määrän vähenemisenä. Myös yläkoululaisten päihhteiden käytön suunta on alaspäin, vaikka päihhteiden käyttöä on maakuntaan nähden paljon.

Työikäiset:

Työikäisten hyvinvoinnista tilastotietoa saadaan vähemmän. Joitain suuntauksia saadaan esimerkiksi Työterveyslaitoksen Miten Suomi voi -tutkimuksesta. Tutkimuksen vastaajina ovat olleet 18-65 -vuotiaat suomalaiset

ja tulosten perusteella voidaan todeta, että työuupumus on entistä yleisempää ja joka neljäs työntekijä kuuluu työuupumuksen riskiryhmään. Tulosten mukaan työoloja tulee kehittää työntekijöiden kanssa sekä ylläpitää yhteisöllisyyttä. On tärkeää, että työntekijään kohdistuvat odotukset ovat realistisia.

Työikäisten terveystilanteen osalta valtakunnallista dataa saadaan Finsote-tutkimuksen myötä. Tutkimustuloksissa on havaittu, että terveystilanteen mukaan liian vähän liikkuvia 20-64 vuotiaita aikuisia on Pohjois-Karjalassa noin puolet aikuisista (vuoden 2022 mittaus). Aiemmassa mittauksessa liian vähän liikkuvia oli vieläkin enemmän, yli 60 %. Vapaa-ajalla liikuntaa harrastamattomia aikuisia on Pohjois-Karjalassa noin vajaa viidennes.

Juukalaisista 25-64-vuotiaista mielenterveysperusteista sairauspäivärahaa sai 24,8/1000 vastaavanikäistä ja määrä on juuassakin nousussa, kuitenkin maltillinen verrokkeihin nähden (Pohjois-Karjala 29,8/1000 ja koko maa 30,4/1000). Myös sairauspäivärahaa saaneiden määrä on juuassa nousussa. Työkyvyttömyyseläkkeellä oli vuonna 2021 vajaa 14 %, kun koko Pohjois-Karjalassa vastaava luku on noin 8 % Työkyvyttömyyseläkkeiden määrässä näkyy kuitenkin olevan laskua, eli suunta on positiiviseen päin.

Ikääntyneet:

Myös ikääntyneiden hyvinvoinnista paikallista indikaattoritietoa saadaan kohtuullisen vähän. Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Laatusuosituksessa nostetaan esiin, että tällä hetkellä eläkkeelle jäävät henkilöt ovat aiempaa hyväkuntoisempia. Kuitenkin toimintakyvyn heikkenemiseen liittyvien ennaltaehkäisevien monialaisten palveluiden tulee olla helposti löydettävissä ja saavutettavissa. Erityinen huomio tulee kiinnittää muistisairauksien riskiin. Muistisairaudet ovat merkittävä kansanterveydellinen ja taloudellinen haaste, johon varautumista ja ennaltaehkäisyä voidaan parantaa.

Pohjois-Karjalassa terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien yli 65-vuotiaiden määrä on nousussa. Reilusti yli puolet liikkuvat liian vähän. Liikuntaa harrastamattomia on noin viidennes ikääntyneistä.

Indikaattoritiedoista huomiota herättävät esimerkiksi indikaattori terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien määrä Pohjois-Karjalan alueella. Terveyden keskitasoiseksi tai huonommaksi 65-vuotta täyttäneistä vuonna 2022 koki noin puolet vastaajista (51,2 %, koko maa 46,8 %). 75-vuotta täyttäneillä vastaava kokemus oli jo reilusti yli puolella (60,3 %:lla pohjoiskarjalaisista, koko maa 54,3 %). 75-vuotiaista yksinäisyyttä alueellamme koki vajaa viidennes (15,3 % asukkaista, koko maa 12 %).

Juuassa ikääntyneiden määrä kasvaa. 75-vuotta täyttäneistä omassa kodissa vuonna 2021 asui vajaa 90 % juukalaisista ja lukema noudattaa samaa tasoa Pohjois-Karjalan (91,1 %) ja koko maan (92,5 %) tasolla. Juuassa on omaishoidettavia enemmän (6,1 %) verrattuna Pohjois-Karjalaan tai koko maahan (4,6 %). Täyttä kansaneläkettä saadaan juuassa myös useammin verrattuna maakunnan tai koko maan tasoon. Ikääntyneiden osalta erittäin positiivisena näyttäytyy kaatumisten ja putoamisten ja sen myötä syntyvien lonkkamurtumien vähenevä määrä.

Ikääntyneet pohjoiskarjalaiset asukkaat voivat kysyä maksutonta ohjausta ja neuvontaa erilaisiin elämäntilanteisiin liittyen hyvinvointialueen keskitetystä seniorineuvonta Ankkurista. Ankkuriin saa yhteyden soittamalla, sähköpostitse tai chat-kanavaa käyttäen. Ammattilaisen antamaa ohjausta ja neuvontaa voi saada myös ajanvarauksella, tarpeen vaatiessa ohjaus ja neuvonta voidaan toteuttaa kotikunnassa. Ankkuriin voi tehdä myös ilmoituksen ikäihmisen palvelutarpeesta. Ankkuriin voi olla yhteydessä ikäihminen itse, ikäihmisen läheinen tai sosiaali- ja terveysalan ammattilainen.

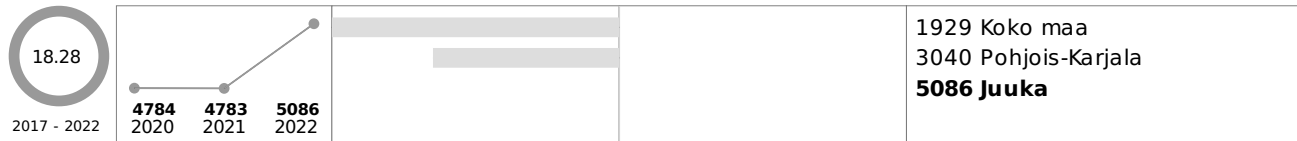
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

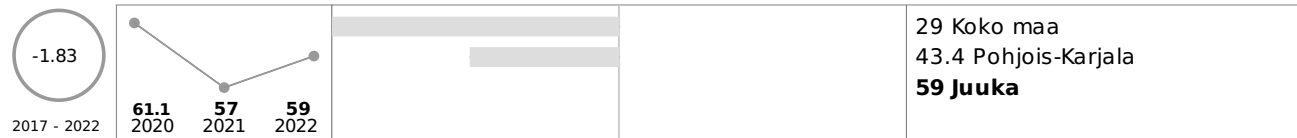
Talous

Tulot

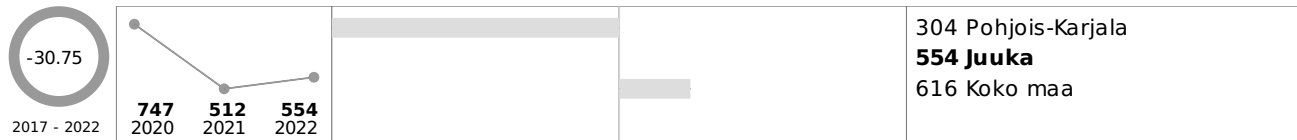
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

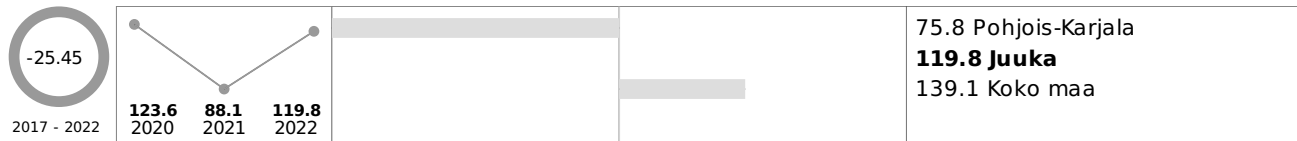
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

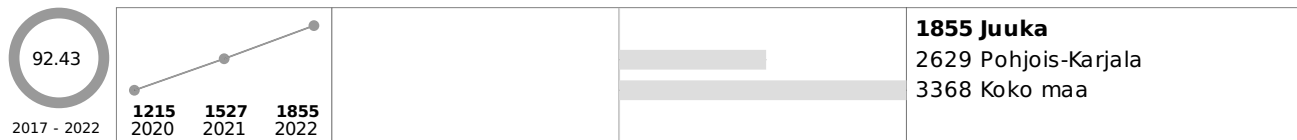
Vuosikate, euroa / asukas

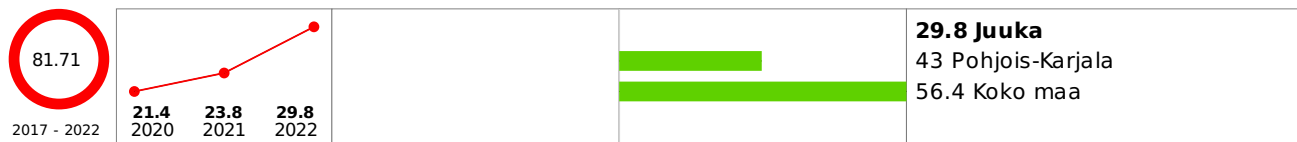
Vuosikate, % poistoista

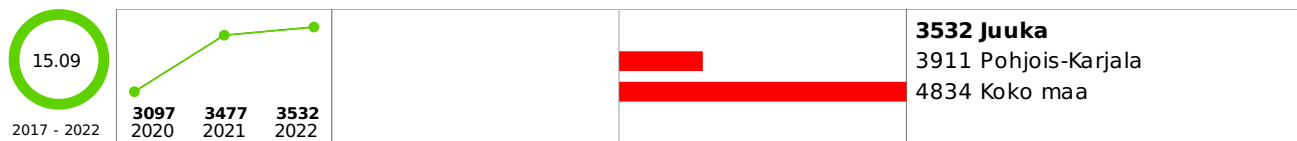
Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

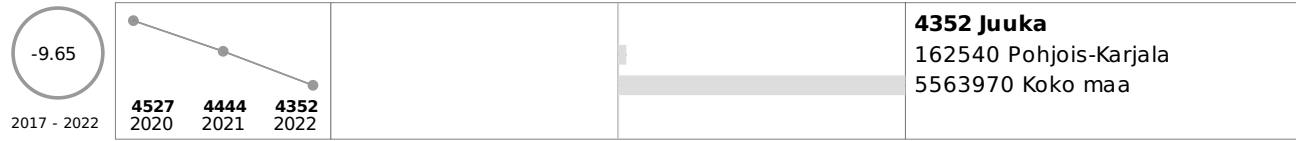
Verotulot, euroa / asukas

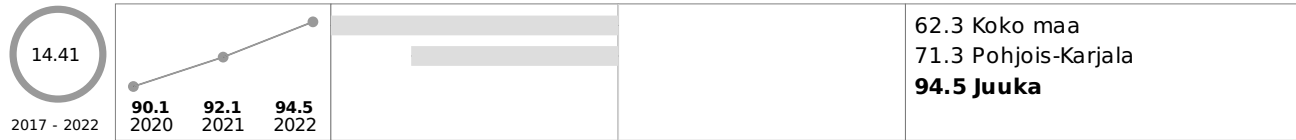
Elinvoima

Väestö

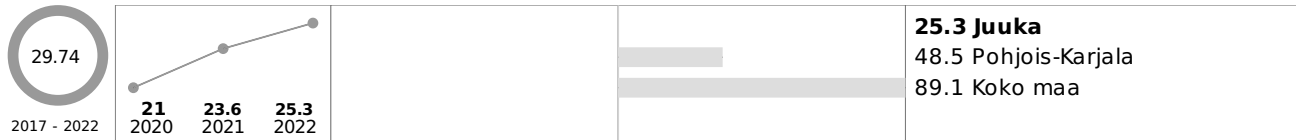
Väestö 31.12.

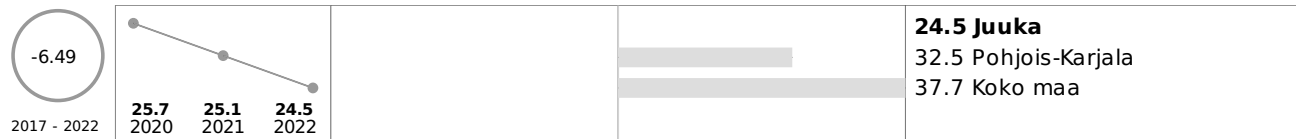
Huoltosuhte, demografinen

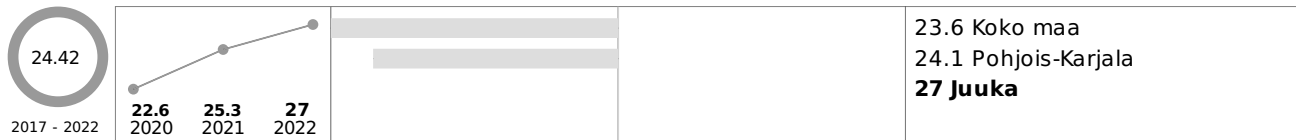
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

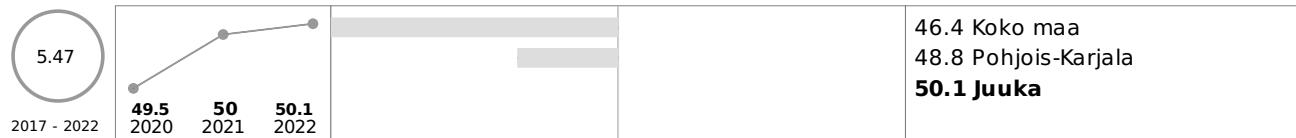
Lapsiperheet, % perheistä

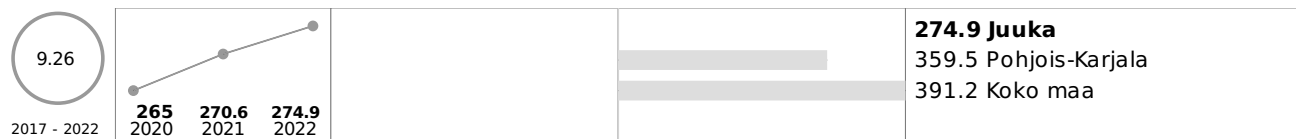
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

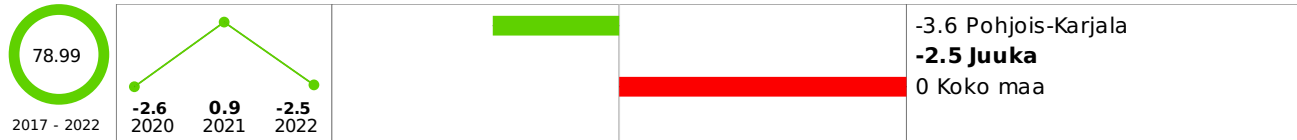
Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030

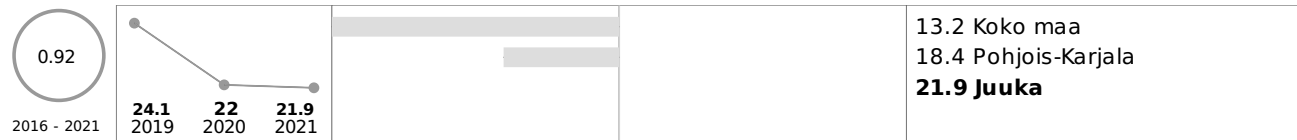

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

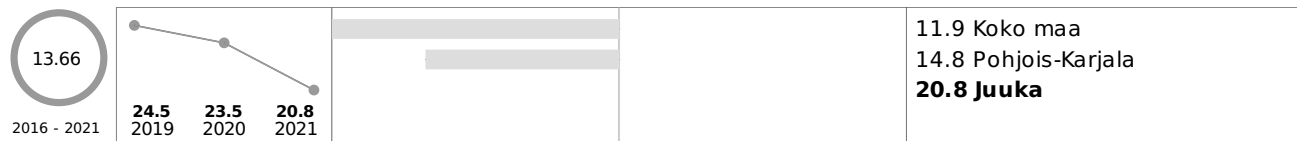

Elinvoima

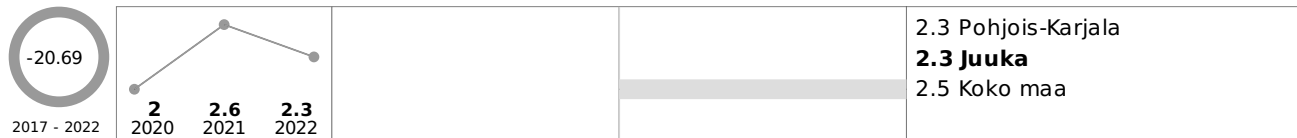
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste

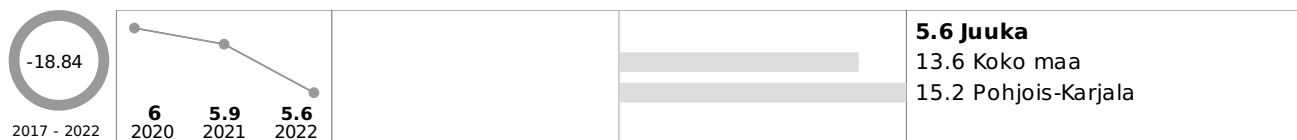
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

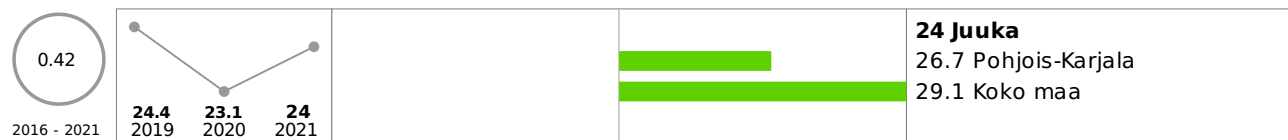
Työttömät, % työvoimasta

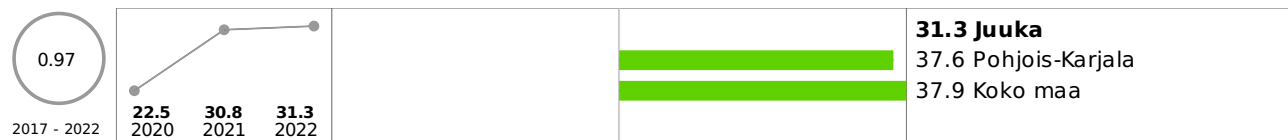
Yleistä asumistukea saaneet yhteensä, % asutokunnista

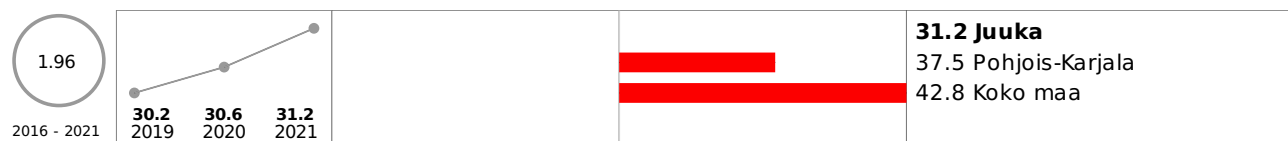
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

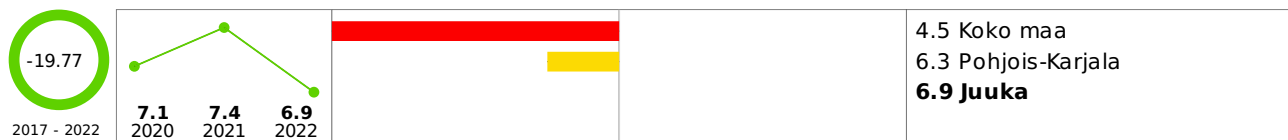
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Työlliset, % väestöstä

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Talous:

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä Juuan kunnan taseessa oli ylijäämää 12,4 milj. euroa, 2 853 euroa / asukas; ylijäämä oli 0,8 milj. euroa ja vuosikate oli 554 euroa/ asukas ja vuosikate % oli 120. Lainakanta oli vuoden 2022 tilinpäätöksessä 8,1 milj. euroa, 1855 euroa/ asukas. Tämä on selvästi alle valtakunnallisen keskiarvon. Velkaantumisen muutosvauhti on rakennetun koulun ja asumisyksikön valmistumisen ja investointitahdin laskemisen jälkeen tasoittunut vuonna 2023, jolloin ei enää ole odotettavissa velkamäärän merkittävää muutosta. Tältä osin taloudelliset perusasiat ja tunnusluvut olivat kohtuullisessa tilassa vuoden 2022 loppua katsottaessa.

Sellaisenaan tämä antaisi hyvän pohjan tulevaisuuden tuottamiselle.

Vuoden 2023 alusta toteutunut hyvinvointialueuudistus, jolla sote-tehtävät ja merkittävä osa kuntien rahoituksesta, kuin kustannuksistakin, siirrettiin hyvinvointialueille muutti kuntien toimintaympäristöä ja rahoitusrakenteita merkittävästi vuodelle 2023 sekä tuleville vuosille. Kyse lopulta siitä, miten rahoituksen määrän ja kustannusten määrän tasapainossa kunnittain onnistuttiin.

Valtionosuusrahoituksen merkitys vähenee pääosassa kuntia ja verorahoituksen ja toimintatuottojen merkitys kasvaa. Juuan kunnan valtionosuus väheni vuodelle 2023 3,2 milj. euroon (v. 2022 22 milj. euroa). Valtionosuus vähenee edelleen vuodelle 2024 2,0 miljoonaan euroon (n. 460 euroa/ asukas) sotekustannusten siirtyessä hyvinvointialueiden rahoitukseen. Marraskuussa on valtiovarainministeriö ilmoittanut lisäleikkauksista kuntien valtionosuuksiin, joka edelleen heikentää kuntien taloudellista asemaa. Aiemmat ja marraskuussa ilmoitettu vuoden 2024 lisäleikkaus ollaan siirtämässä toteutettavaksi vuosina 2025 - 2027 valtionosuuksista vähennettäväksi. Samoin suoritettuna veroprosenttileikkauksen (-12,64 %-yksikköä) johdosta verotulojen määrä laskee noin 1900 euroon per asukas (v. 2022 n. 3500 euroa/asukas). Juuan kunnassa valtionosuuden osuus tuloista onkin laskemassa yli 50 %:sta noin 12-13 %:iin. Samalla laskutettavien tulojen n. 14-15 % osuus kokonaistuloista kasvaa n. 30 %:iin. Verotulojen osuus nousee n. 35 %:sta yli 50 %:iin

Kuntien tuottamien palveluiden rahoitus tulee siis painottumaan entistä enemmän palveluista perittäviin maksuihin ja verorahoitukseen sekä lakisääteisten palveluiden tuottamiseen kerätyllä rahoituksella. Kuntien tuleekin sopeutua seuraavien vuosien aikana uuteen tilanteeseen. Tämä muutos edellyttää tuotettavien palveluiden ja niiden kustannusten kriittistä tarkastelua kaikkien tehtävien osalta laajalti lähivuosina. TE-palveluiden siirtyminen kuntiin vuoden 2025 alusta antaa sekä mahdollisuuksia että taloudellisia riskejä, mikäli osoittautuu, että siihen osoitettava rahoitus ei ole riittävää. Kuntien, mukaan lukien Juuan kunnan, talous onkin haasteiden ja muutosten edessä, vuoden 2023 jälkeen.

Useat tunnusluvut (esim. valtionosuus / asukas) eivät ole enää sellaisenaan vertailukelpoisia verrattaessa vuotta 2022 tai aikaisempia vuosia ja vuotta 2023 ja sen jälkeisiä vuosia.

Väestö:

Väestön ikärakenne painottuu jatkuvasti enemmän vanhempiin ikäluokkiin. Juuan väkiluvun ennustetaan edelleen vähentyvän tulevina vuosinakin aiempien vuosien tapaan. Juuan kunnan väestön määrä laski 55 henkilöllä vuoden 2022 lopun 4352 henkilöstä 4 297 henkilöön 2023 syyskuun loppuun mennessä ja ennusteen mukaan laskee vuoden loppuun mennessä 4255 henkilöön. Suurin syy alkuvuoden muutokseen on kuolleisuuden (57 henkilöä) ja syntyneiden (15 henkilöä) erotus. Myös kuntien välinen lähtömuutto oli tulomuuttoa suurempi. Väestöennusteen mukaan väkiluku tulee olemaan noin 3700 vuonna 2030.

Juuan kunnan osalta haasteita väestön vähentyessä aiheuttaa myös ikärakenteen muutos, joka muuttaa tulevaisuudessa kunnan asukkaiden palvelurakenteita ja -tarpeita. Eläkkeellä olevien henkilöiden määrä tulee lisääntymään ja lasten ja työikäisen väestön osuus laskee. Juuan kunnan taloudellinen huoltosuhte tulee pysymään korkealla tasolla tulevaisuudessakin. Huoltosuhteella tarkoitetaan alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä sataa työikäistä (15-64-vuotiaat) kohti. Juuan kunnan huoltosuhte luku oli v. 2022 lopussa 94,5 kokomaan huoltosuhdeluvun ollessa 62,3. Ikärakenteen muutoksen myötä varhaiskasvatus, perusopetus ja toisen asteen koulutuksen tarpeet vähenevät tulevaisuudessa.

Juuan kunnassa vuosina 2018-2022 perheiden määrä on vähentynyt noin sadalla.

		2018	2019	2020	2021	2022
Yhteensä	Perheitä	1262	1233	1208	1181	1162
Aviopari tai rekisteröity pari ilman lapsia	Perheitä	606	593	580	566	556
Aviopari tai rekisteröity pari ja lapsia	Perheitä	251	239	222	212	206
Avopari ilman lapsia, puoliset eri sukupuolta	Perheitä	155	163	163	162	170
Avopari ja lapsia	Perheitä	100	91	99	96	89
Äiti ja lapsia	Perheitä	113	112	105	105	103
Isä ja lapsia	Perheitä	37	35	39	40	38

Elinvoima:

Toimialoitain työpaikkoja on eniten Juuassa erilaisissa julkisissa palveluissa (julkishallinto, sosiaali- ja terveystyö ja koulutuspalvelut). Teollisuus on Juuan toinen merkittävä työpaikkapalvelualue. Teollisuuden työpaikkojen määrä vuonna 2021 lisääntynyt edellisestä vuodesta, palaten lähes vuosien 2018-2019 tasolle.

Toimialoista julkishallinto, koulutus, sosiaali- ja terveystoimi on pysynyt entisellä tasolla verrattuna edellisiin vuosiin. Tukku- ja vähittäiskaupan palvelualueen työpaikkojen määrää on pysynyt parin edellisen vuoden tasolla. Riskinä on hyvinvointialueuudistuksen edetessä sosiaali- ja terveystoimen työpaikkojen vähentyminen Juuan kunnan alueella. Ikärakenteen muutos tulee hankaloittamaan Juuan kunnassa toimivien yritysten työvoiman saantia pitkällä ajanjaksolla kun työikäisen väestön määrä vähenee.

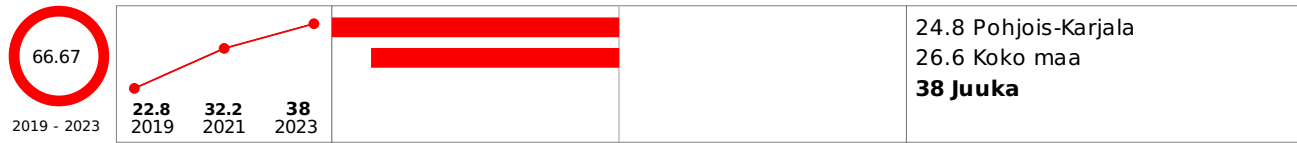
Työttömien osuus työvoimasta oli jo vakiintunut n. 15 % tasolle, mutta vuonna 2022 lopussa työttömien osuus oli 15,9 prosenttiin (Pohjois-Karjala 13,4 %). Vuonna 2022 pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä oli Juuassa 28,6 % (Pohjois-Karjala 33,8).

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

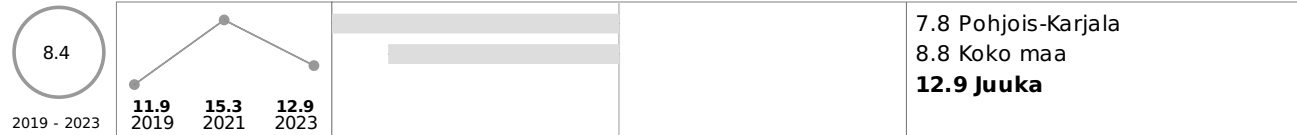
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

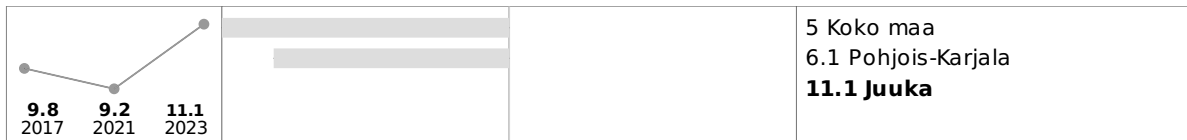
Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

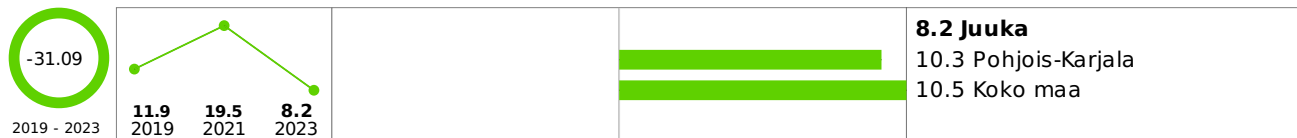
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

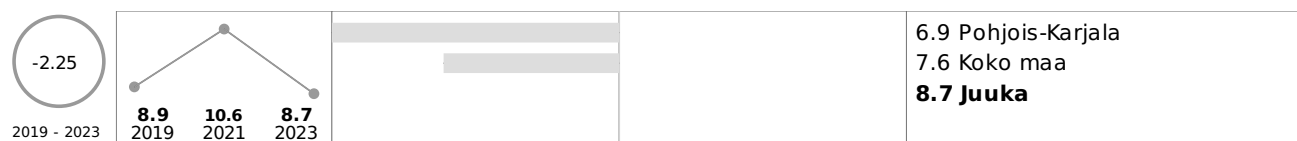
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

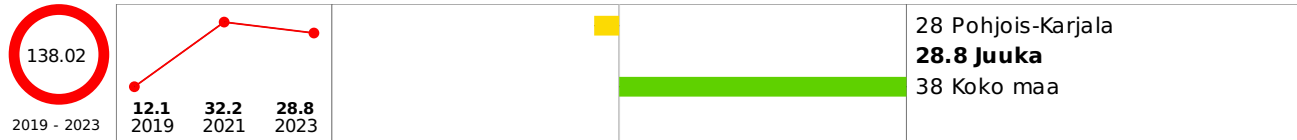
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

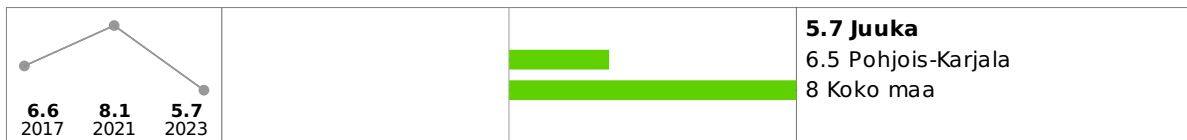
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

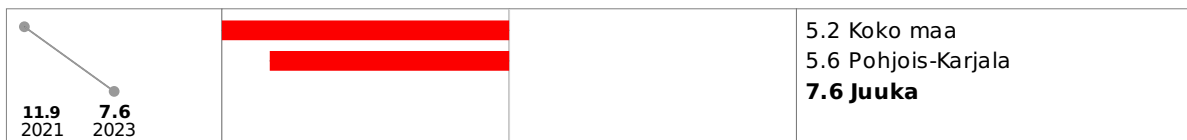
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

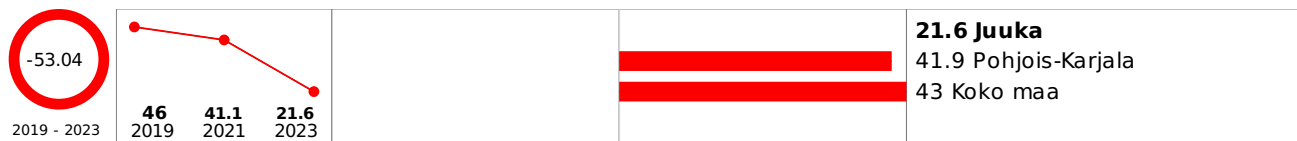
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

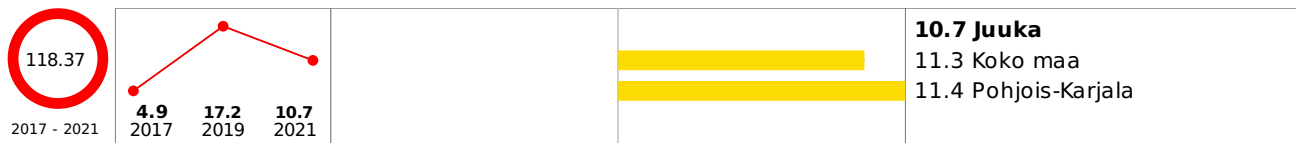
Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

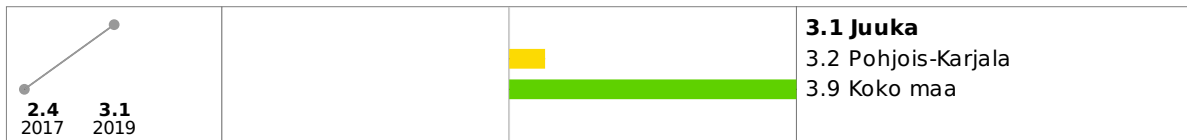
Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

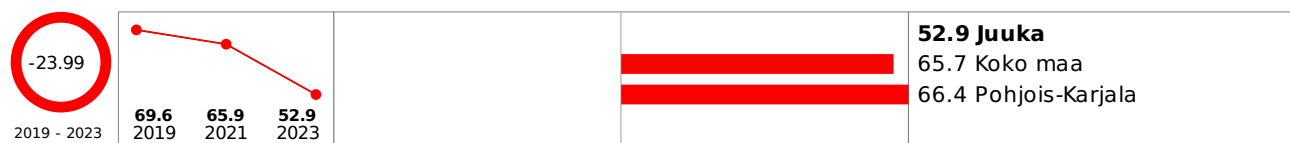
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

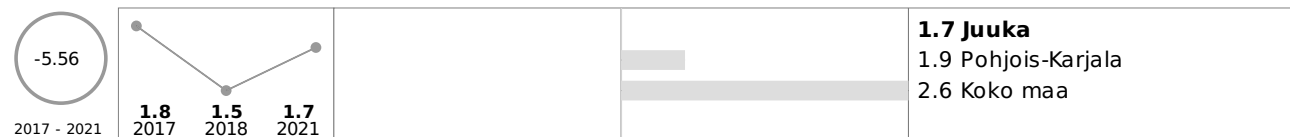

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

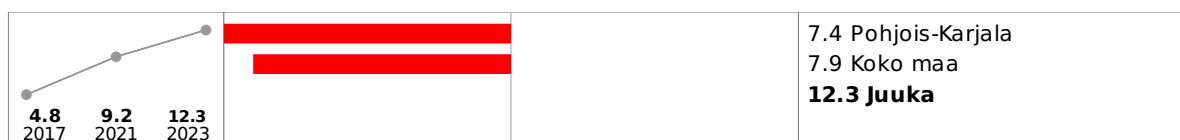
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

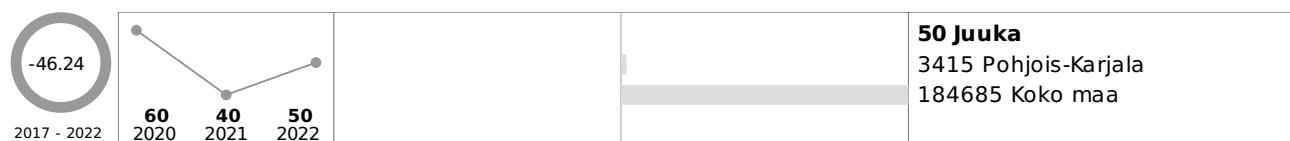

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

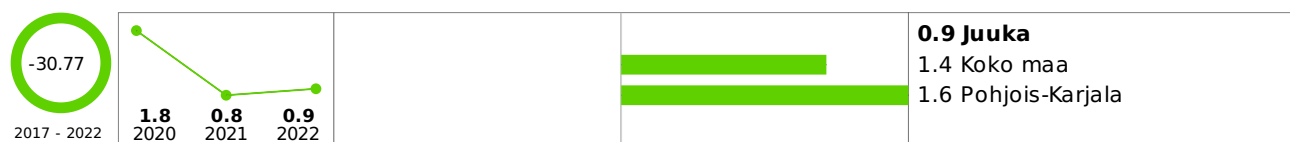
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavankäisestä väestöstä (THL)

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

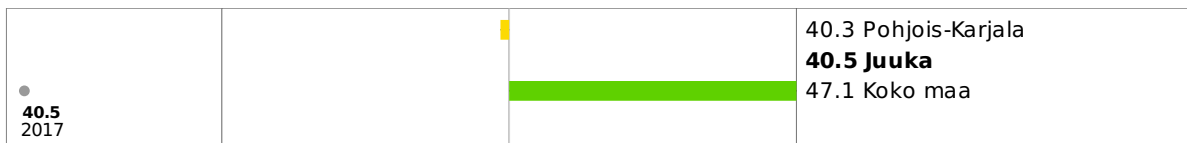
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

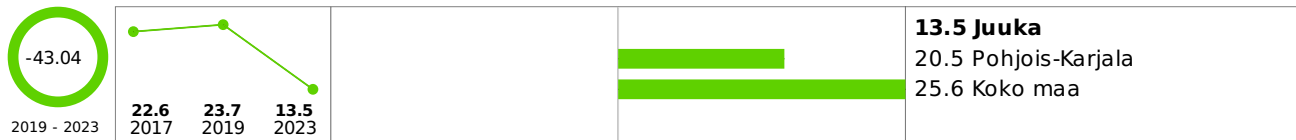
Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017)

Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

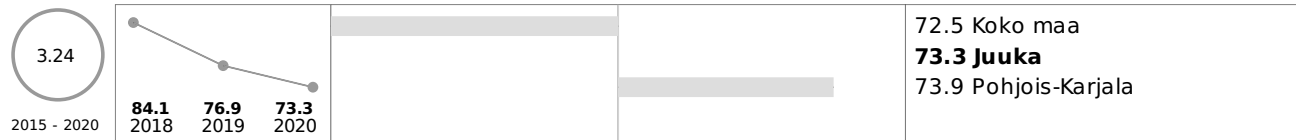
Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

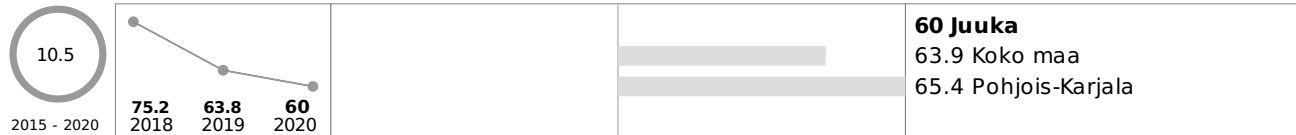
Kunnan palvelut

Päivähoito

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

Kaikki kunnan kustantamaan varhaiskasvatukseen osallistuneet 31.12., % 1 - 6-vuotiaista

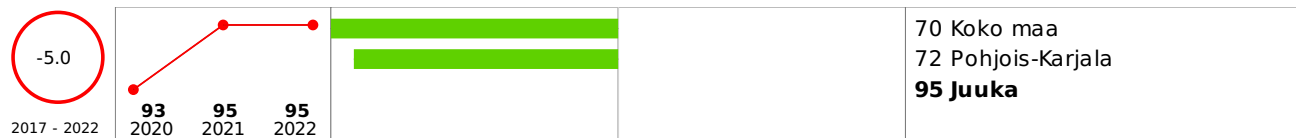

Koulu

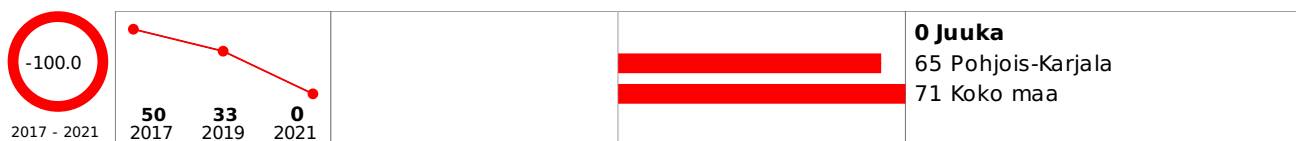
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

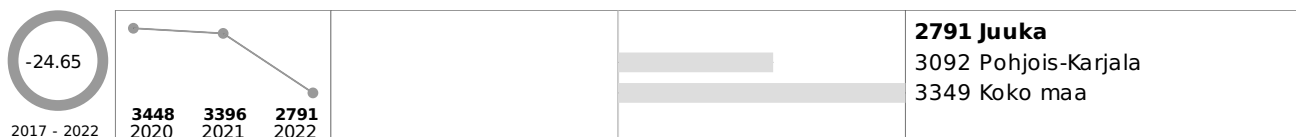

Enkäisevää päihdetyötä yhteisesti kirjattujen käytäntöjen mukaisesti toteuttavat peruskoulut, % peruskouluista

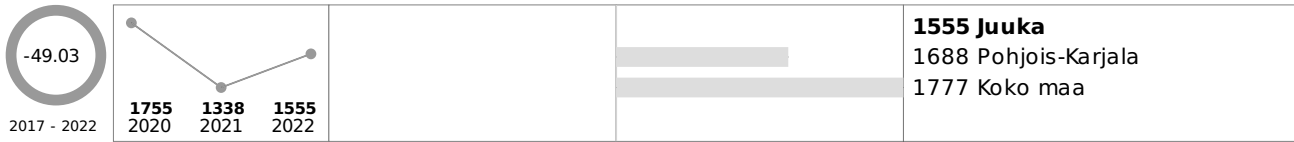

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Lasten ja varhaisnuorten hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta tarkastellaan kouluterveyskysely-tutkimuksella. Kouluterveyskyselystä saadaan tietoa kuntakohtaisesti joka toinen vuosi. Tuoreimmat kouluterveyskyselyn tulokset ovat vuodelta 2023. Kouluterveyskyselyn tulokset koskevat Juuan osalta 4. ja 5.luokan oppilaita sekä 8. ja 9.luokan oppilaita.

Lapsiperheet:

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita lapsiperheitä on 1,7 % kaikista lapsiperheistä. Määrä on nousussa, mutta pienempi kuin Pohjois-Karjalassa (2,2 %) tai koko maassa (2,9 %). Ahtaasti asuvia lapsiperheitä on 34,9 % (Pohjois-Karjala 29,3 %, koko maa 28,1 %). Huoletuttava ilmiö on juukalaisten 2-6 -vuotaiden lasten ylipainon nousu. Vuonna 2021 juukalaisista lapsista 29,8 % oli ylipainoisia (vuonna 2020 luku oli 23,5 %). Maakunnan ja lähikuntien taso vuonna 2021 oli 20 % luokkaa. Vuonna 2020 ylipainoisia lapsia oli 23,5 %.

Alakoululaiset (4. ja 5. luokan oppilaat):

Alla olevissa luvuissa alakoululaisella tarkoitetaan 4. ja 5. luokan oppilaita ja uusin tieto on vuodelta 2023.

Vuonna 2023 vähintään tunnin päivässä liikkui 21,6 % alakoululaista. Luku laskee, eli liikkuminen vähenee. Vuonna 2021 vähintään tunnin päivässä liikkui 41,1 %, vuonna 2019 vastaava lukema oli 46 ja vuonna 2017 52,4. Pohjois-Karjalassa alakoululaisista 41,9 % liikkuu vähintään tunnin ja koko maassa 43 %.

Alakoulun oppilaista 10,7 % koki terveydentilan keskinkertaiseksi tai huonoksi vuonna 2021. Lukema on laskussa, vuonna 2019 jopa 17,2 % koki terveydentilan kanssa ongelmia. Pohjois-Karjalassa (9,6 %) ja koko maassa (10,8 %) tulokset ovat samankaltaisia.

Vuonna 2019 alakoululaisista 3,1 % koki itsensä yksinäiseksi. Lukema on matalampi kuin Pohjois-Karjalassa (3,6 %) tai koko maassa (4 %). Koulukiusaaminen on nousussa, 12,5 % kokee kiusaamista vähintään kerran viikossa kun vuonna 2021 koulukiusaamista koki 10,5 % ja vuonna 2019 6,3 %. Kiusaamista on myös vertailukohtiin nähden useammin (Pohjois-Karjala 6,8 %, koko maa 12,3 %).

Tyytyväisyys elämään on nousussa. Vuonna 2023 88,6 % koki tyytyväisyyttä elämään. Vuonna 2021 vastaava lukema oli 78,6 % ja vuonna 2019 tyytyväisyyttä tunsu 81,3 %. Pohjois-Karjalassa vastaava luku on 85,9 % ja koko maassa 85,1 %. Alakoululaisista 18,9 % on kokenut aikuisen taholta fyysistä väkivaltaa. Lukema on huolestuttava ja nousussa, sekä korkea vertailukohteisiin (Pohjois-Karjala 14,1 %, koko maa 15,8 %).

Yläkoululaiset (8. ja 9. luokan oppilaat):

Alla olevissa luvuissa yläkoululaisella tarkoitetaan 8. ja 9. luokan oppilaita ja uusin tieto on vuodelta 2023.

Terveydentila koetaan Juuassa entistä useammin keskinkertaiseksi tai huonoksi. Yläkoulun oppilaista 38 % koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi vuonna 2023. Luku on selvässä nousussa verrattuna aiempiin vuosiin. Vuonna 2021 vastaava luku oli 32,2%, 2019 22,8 % ja vuonna 2017 18,3 %. Terveydentila koetaan paremmaksi yleisesti Pohjois-Karjalassa (24,8 %) ja koko maassa (26,6 %).

Läheisen ystävän puute lisääntyi vuosien 2019-2021 välillä, kuitenkin vuonna 2023 tilanne näyttää tämän suhteen paremmalta. Vuonna 2023 yläkoululaisista 8,2 % koki, ettei yhtään läheistä ystävää ole. Vuonna 2021 vastaava kokemus oli jopa 19,5 % yläkoululaisista. Vuonna 2019 11,9 % koki ystävän puutetta. Juuassa luku on ollut ajoittain korkea verrattuna Pohjois-Karjalaan (10,3 %) ja koko maahan (10,5 %). Myös kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta koetaan Juuassa paljon. Vuonna 2023 25,4 % koki ahdistuneisuutta. Vuonna 2021 luku oli 29,1 %, 2019 luku oli 15,3 %. Juuassa ahdistuneisuutta koetaan Pohjois-Karjalaan (20,9 %) ja koko maahan (21,4 %) verrattuna enemmän.

Yläkoululaisista 17,8 % tunsivat itsensä yksinäiseksi vuonna 2023. Vuonna 2021 yksinäisyyttä koettiin kuitenkin enemmän ja 19,8 % ilmoitti tuolloin tuntevansa yksinäisyyttä. Verrokkiluvut Pohjois-Karjalaan ja koko maahan ovat 14-15 % luokkaa. Koulukiusaaminen on tilastojen mukaan nousussa. Vähintään kerran viikossa kiusaaminen kosketti 12,3 % yläkoululaista vuonna 2023 (vuosi 2021 9,2 %). Verrokkiluvut Pohjois-Karjalaan ja koko maahan 7-8 % luokkaa. Fyysistä väkivaltaa aikuisten taholta koki 15,9 %, mikä on hälyttävä määrä. Vuonna 2021 vastaava lukema oli 17,6 %, joten pientä laskua on havaittavissa. Pohjois-Karjalassa vastaava luku on 10,5 ja koko maassa 12,3 %.

Vuonna 2023 ylipainoisia yläkoululaisia oli 23,1 %. Lukema on selkeässä nousussa ja korkeampi kuin Pohjois-Karjalassa 20,6 % tai koko maassa 17,4 %. Ylipainon kehittyminen on juukalaisilla nuorilla ollut suhteellisen nopeaa, vuonna 2021 ylipainoisia oli 17,6 % ja vuonna 2019 14,6 %. Kouluterveyskyselyssä kysytään, kuinka moni ei syö koululounasta päivittäin. Vuonna 2023 28,8 % ilmoitti, ettei nauti koululounasta jokapäivä (vuosi 2021 32,2 % ja vuosi 2019 12,1 %). Verrokkit Pohjois-Karjala 28 % ja koko maa 38 %.

Vähintään tunnin päivässä liikkui 13,9 % yläkoululaisista. Liikkuminen tässä ikäryhmässä on vähentynyt, vuonna 2021 19,5 % vastasi liikkuvansa vähintään tunnin ja vuonna 2019 vastaava luku oli 15,3 %. Pohjois-Karjalaan (23,2 %) ja koko maahan (25,4 %) verrattuna Juuassa liikutaan vähemmän.

Tupakkatuotteita tai sähkösavukkeita päivittäin käytti 13,7 % yläkoululaisista vuonna 2023. Lukema on nousussa kuten verrokkikohteissa. Juuan lukema on korkeampi verrattuna Pohjois-Karjalaan (12,1 %) tai koko maahan (10,7 %). Huolta herättävää päihteiden, tupakka/nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista oli 9,6 %:lla mikä on enemmän kuin Pohjois-Karjalassa (7,2 %) tai koko maassa (7,7 %).

Tyytyväisyys omaan elämään on laskussa. Vuonna 2023 52,9 % koki olevansa elämään tyytyväisiä. Vuonna 2021 tyytyväisyyttä elämään koki 65,9 % ja vuonna 2019 luku oli 69,6 %, vuonna 2017 jopa 80 %. Pohjois-Karjalassa elämään tyytyväisyyttä kokee 66,4 % ja koko maassa 65,7 %.

Tapaturmien määrä koulussa tai koulumatkalla on noussut, vuonna 2023 tapaturmia on ilmennyt 22,9 %:lla (vuosi 2021 19,8 %, vuosi 2019 21,1 %). Pohjois-Karjalassa tapaturmia koulumatkalla tapahtui 18,9 %:lla ja koko maassa 19,9 %:lla oppilaista.

NUORET JA NUORET AIKUISET

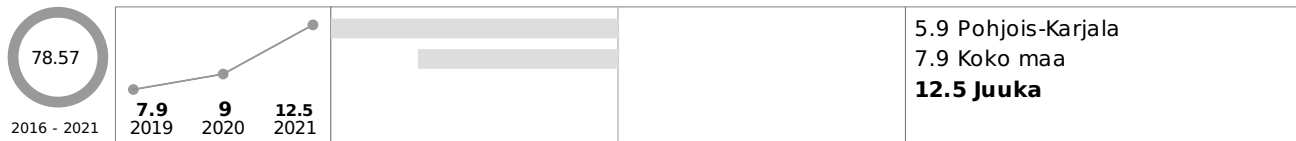
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

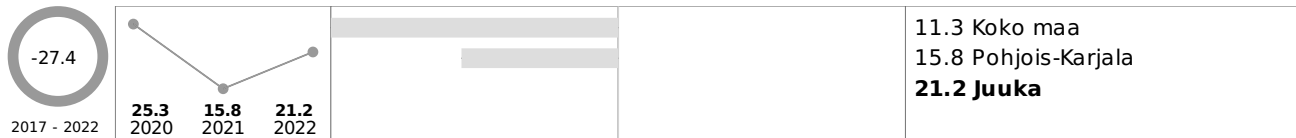
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä 16-24 vuotiaista vuonna 2021 sai 2,3 % vastaavanikäiseen väestöön verrattuna, luku on hieman nousussa vuoteen 2020 verrattuna (2,2 %). Pohjois-Karjalan vastaava luku on 1,3 % ja koko maan 1,2 %.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-25 vuotiaita vuonna 2021 oli 12,5 % vastaavanikäiseen väestöön verrattuna. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrä on nousussa verrattuna vuoteen 2020, jolloin vastaava luku oli 9 %. Juuan lukema on myös suurempi kuin keskimäärin Pohjois-Karjalassa (5,9 %) tai koko maassa (7,9 %).

Nuorisotyöttömien osuus 18-24 vuotiaasta työvoimasta on vuonna 2021 ollut 15,8 %. Nuorisotyöttömien määrä on laskussa vuoteen 2020 verrattuna, jolloin vastaava lukema oli 25,3 %. Nuorisotyöttömien osuudessa Juuka asettuu verrokkeihin nähden keskelle. Nuorisotyöttömiä Pohjois-Karjalassa on 17,5 % ja koko maassa 14 %.

TYÖIKÄISET

Hyvinvointi

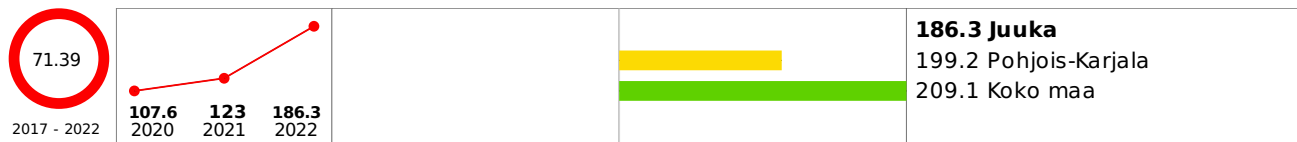
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

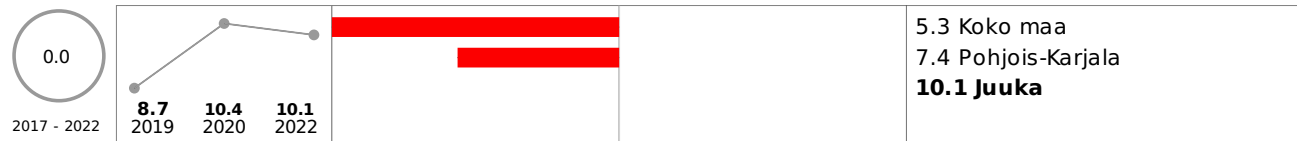
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

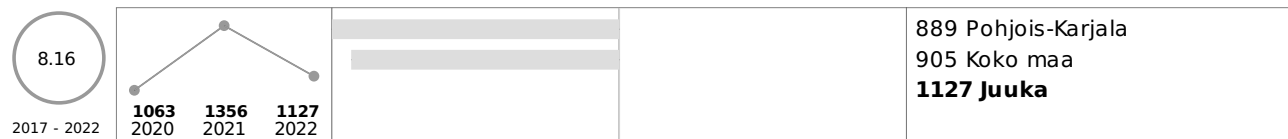
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 25 - 64-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavanikäistä

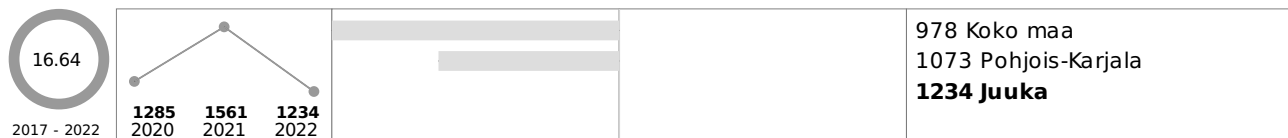
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

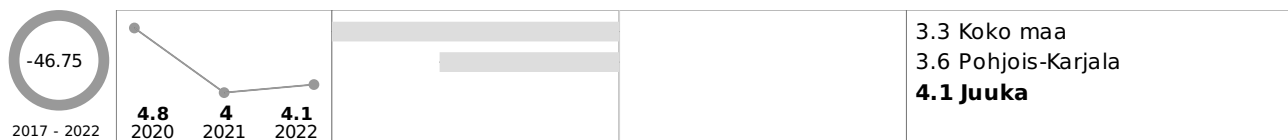
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneita 25-64 -vuotiaita oli vuonna 2021 24,8 %/1000 vastaavanikäistä. Määrässä on nousua vuoteen 2020 verrattuna (20,6%). Mielenterveysperustaisesti sairauspäivärahaa saaneita henkilöitä on Juuassa suhteellisesti vähemmän kuin Pohjois-Karjalassa (29,8 %) tai koko maassa (30,4 %).

Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25-64 -vuotiaiden osuus vuonna 2021 oli 13,6 %. Vuonna 2020 vastaava luku oli 14,3 %, eli suunta on laskeva. Työkyvyttömyyseläkettä saadaan Juuassa kuitenkin enemmän Pohjois-Karjalaan (8,4 %) tai koko maahan (6,3 %) verrattuna. Sairauspäivärahaa saavien osuus on vuonna 2021 ollut 123/1000 vastaavanikäistä. Luku on Pohjois-Karjalaan nähden likimain sama (120,3) ja koko maan (134,4) lukuun verrattuna matalampi.

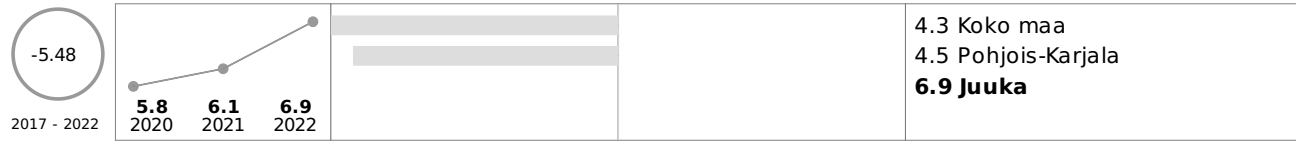
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnejä vuonna 2021 oli 15-49 -vuotiailla juukalaisilla 837/1000 vastaavanikäistä, mikä on selvästi enemmän kuin Pohjois-Karjalassa (493) tai koko maassa (676) keskimäärin. Lääkärikäynneitä 50-64 -vuotiailla oli 864/1000 vastaavanikäistä. Luku on verrokkialueisiin nähden korkea (Pohjois-Karjala 557 ja koko maa 697).

IKÄIHMISET

Hyvinvointi

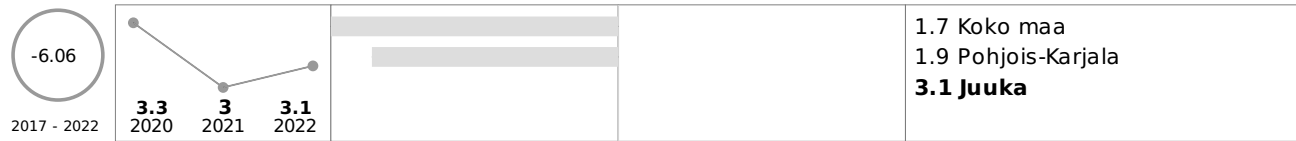
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

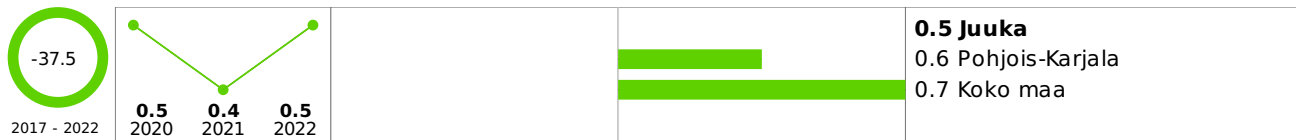

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot / 10 000 asukasta

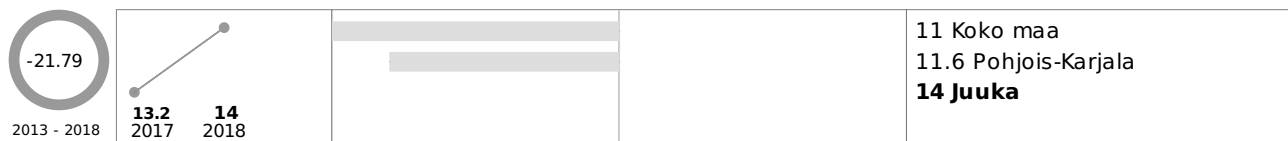
Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavanikäisestä väestöstä (vuosi 2018 ennakkotieto)

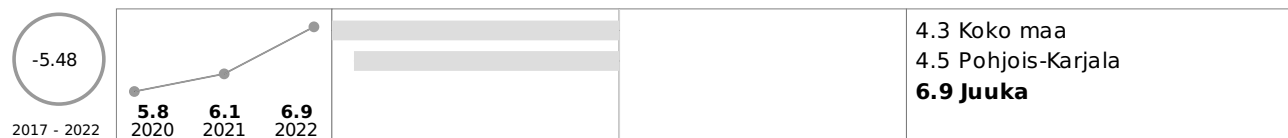
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

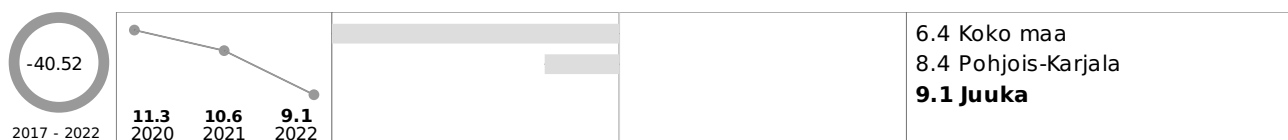
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (-2018)

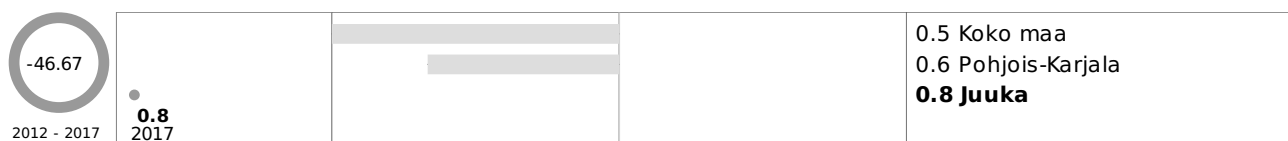
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

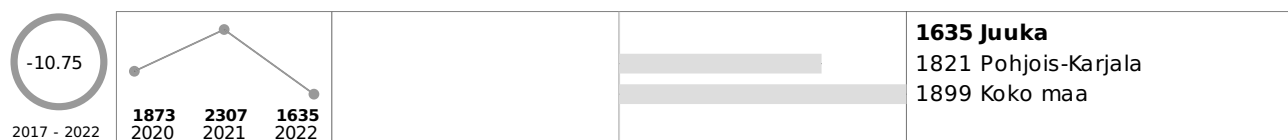
Ikäntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

IKÄIHMISET - Yhteenveto

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneitä hoidettavia on ollut vuoden 2021 aikana 6,1 % vastaavanikäisestä väestöstä, luku on suurempi kuin keskimäärin Pohjois-Karjalassa (4,6 %) tai koko maassa (4,6 %). Täyttä kansaneläkettä saavia 65 vuotta täyttäneitä on vuoden 2021 aikaan ollut 3 % vastaavanikäisestä väestöstä, luku on suurempi kuin Pohjois-Karjalassa (1,9 %) tai koko maassa (1,8 %).

Kotona asuvia 75 vuotta täyttäneitä oli vuoden 2021 aikana 89,3 % vastaavanikäisestä väestöstä. Vuonna 2020 vastaava luku on ollut 88,2 %. Pohjois-Karjalan vastaava luku on 91,1 % ja koko maassa kotona asuvia 75-vuotta täyttäneitä on 92,5 % vastaavanikäiseen väestöön verraten.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot ovat laskeneet vuodesta 2020 (203,7/10000 asukasta) vuoteen 2021 (118,2/10000 asukasta). Lonkkamurtumien osuus 65 vuotta täyttäneillä on ollut laskussa vuonna 2021 laskussa (0,4%) ja vuonna 2022 murtumissa on pientä nousua, 0,5 %. Juuassa lonkkamurtumia on prosentuaalisesti hieman vähemmän kuin Pohjois-Karjalassa ja koko maassa 0.6-0.7 %.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

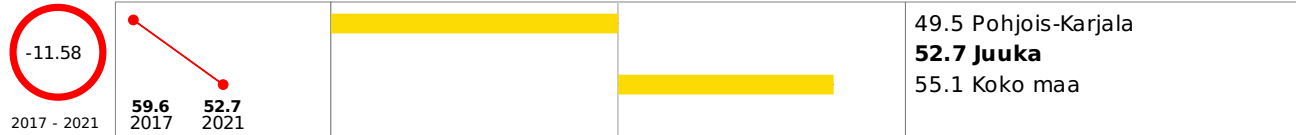
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2017)

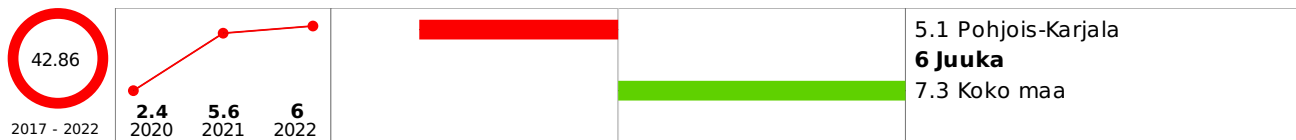

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

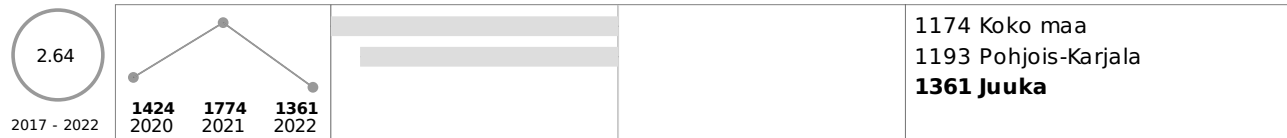
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Kunnan palvelut

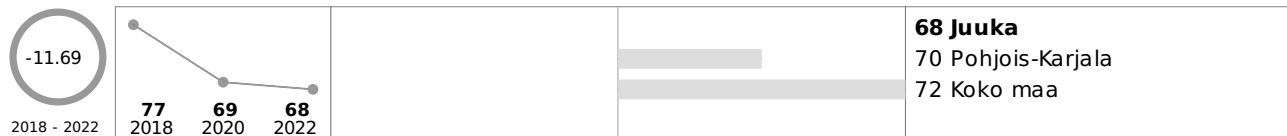
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Vapaa-aika

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Sairastavuus on Kelan sairastavuusindeksin mukaan hieman kasvanut Juuassa ja on vuoden 2017 tiedon mukaan 134,2 (koko maan vertailuluku 100). Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit vuonna 2019 Juuassa oli 1764/1000 asukasta. Lääkärikäynneissä on tapahtunut selvää kasvua vuodesta 2017 vuoteen 2019 ja lääkäriissä käyntejä on myös enemmän kuin Pohjois-Karjalassa (1205/1000) tai koko maassa (1226/1000).

Juuassa tapahtui vuonna 2019 poliisin tietoon tulleita henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia 2,6/1000 asukasta. Määrä on ollut laskusuuntainen ja se on myös vähäisempi kuin keskimäärin Pohjois-Karjalassa tai koko maassa.

Juukalaisten päihteidenkäytöstä on kerätty tietoa maakunnallisen päihdetilannekyselyn ja kouluterveyskyselyn avulla. Maakunnallisen päihdetilannekyselyn vastausmäärät ovat olleet juuan osalta alhaiset, joten tuloksia ei voi aikaisemmilta vuosilta yleistää. Kouluterveyskyselyn mukaan päihdetilanne on aavistuksen maltillisempaan suuntaan, mutta päihdetilanne vaatii edelleen vaikuttavia toimenpiteitä huomioituna että Juuassa nuorten päihteidenkäyttö on maakunnalliseen tasoon nähden korkeaa. Juuasta on nimetty vastuuhenkilöt maakunnalliseen ehkäisevän päihdetyön verkostoon jonka myötä Juuassa on käytössä Pakka-toimintamalli (paikallinen alkoholi-, tupakka-, ja rahapelihaittojen ehkäisyn menetelmä). Pakka toimintamallin avulla voidaan parantaa ikärajavaltontaa myyntipaikoissa, vähentää alaikäisten alkoholin ja nikotiinituotteiden saatavuutta, tukea alaikäisten raittiutta ja vaikuttaa asukkaiden asenteisiin alaikäisten juomisesta sekä tiukentaa päihtyneille anniskelua ravintoloissa. Juuassa Pakka-toimintamallin avulla on toteutettu mm. ostokokeita sekä päihdehaittojen tietoisuutta on saatu lisättyä. Päihdetietoutta on lisätty mm. julisteiden ja sosiaalisen median kautta, lisäksi myös kohdennetusti esim. Ellinkulman kohtaamispaikassa. Kunnan työntekijöiden kehityskeskusteluihin on suunnitelmassa sisällyttää ehkäisevän päihdetyön teemaa. Juuan kunta on myös pidemmän aikaa ollut savuton työpaikka, jonka myötä savuttomat olosuhteet turvataan laajasti.

Asukkaiden osallisuutta voidaan mitata esimerkiksi äänestysaktiivisuuden kautta. Äänestysprosentti vuoden 2017 kuntavaaleissa oli 59,6 %, mutta laski vuoteen 2021, jolloin äänioikeutta käytti 52,7 %. Vertailuna Pohjois-Karjalan äänestysprosentti vuodelta 2021 oli 49,5 % ja koko maan 55,1 %.

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Vuoden 2017–2020 hyvinvointisuunnitelmassa oli asetettu kolme painopistettä ja niitä tukevat tavoitteet. Painopisteet hyvinvointisuunnitelmassa olivat elinvoiman ja työllisyyden edistäminen, kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen sekä osallisuuden kehittäminen.

Elinvoiman edistämisen tavoitteen ja toimenpiteiden arviointi:

Elinvoiman ja työllisyyden edistämisen tavoitteet olivat:

- Elinkeinotoiminnan ja yritysten kasvun mahdollistaminen
- Koulupudokkaiden ja nuorisotyöttömyyden vähentäminen
- Pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen

Kunnan elinkeinotoimea on vahvistettu jo vuonna 2018 palkkaamalla kuntaan elinkeinosuunnittelija. Elinkeinosuunnittelijan tehtäviin on kuulunut kehittämiseen liittyvät tehtävät sekä yritysten kehittämisen tukeminen. Kunnassa toimii tällä hetkellä 324 yritystä. Vuonna 2022 uusia yrityksiä on aloittanut 22 ja 12 yritystä on lopettanut toiminnan. Vuonna 2021 vastaavat lukemat olivat 18/12 ja vuonna 2020 14/28.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on pysynyt viime vuosina samalla tasolla (noin 80 henkilöä/kk). Kuntouttavan työtoiminnan osalta on tapahtunut isoja muutoksia kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuun siirtyessä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Vuonna 2022 kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuun ollessa Juuan kunnalla kuntouttavassa työtoiminnassa oli keskimäärin 38 henkilöä. Vuoden 2023 alkupuolelta voidaan todeta, ettei kuntouttavassa työtoiminnassa ole ollut asiakkaita niin suurta määrää kuin aiempina vuosina. Kuntouttavan työtoiminnan osalta yhteistyö Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa on tarpeen jatkossakin.

Koulupudokkaiden ja nuorisotyöttömien osalta Juuan kunta on hakenut ja saanut hankerahaa etsivän nuorisotyöntekijän palkkaamiseen. Etsivän nuorisotyöntekijän asiakasmäärä voi tarkastella nuorisotilastoista ja Juuassa etsivä nuorisotyöntekijä on tavoittanut nuoria vuosittain vaihtelevan määrän, vuosien 2017-2022 välillä etsivä on tavoittanut 23-41 nuorta. Yhteydenottoja etsivälle nuorisotyöntekijälle on tullut tänä aikana 30-47 ja vuosittain jokunen nuori jää yhteydenotosta huolimatta tavoittamatta, tavoittamattomien nuorten määrä on vaihdellut vuosittain ja ollut välillä 1-8 nuorta. Etsivä nuorisotyöntekijä ohjaa ja neuvoo nuoria arjessa eteenpäin, eli selvitelee nuorten kanssa tulevaisuuteen soveltuvia yksilöllisiä jatkopolkua. Vertailuna Nurmekseen, Nurmeksessa etsivä nuorisotyöntekijä on tavoittanut samana tarkasteluajana 36-69 nuorta ja yhteydenottopyyntöjä on tullut 53-87, vuosittain tavoittamatta on jäänyt noin 20 nuorta. Ohjaamon toiminnassa on ollut lähivuosina taukoa. Ohjaamon toimintaa käynnistellään pienimuotoisesti uudestaan syksyllä 2023 ja pyritään näin ollen vastaamaan nuorten tarpeisiin matalan kynnyksen periaatteella.

Elinvoiman edistämiseen liittyvän tavoitteen osalta positiivisena näyttäytyy nuorisotyöttömyyden vähentyminen.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteen ja toimenpiteiden arviointi:

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet olivat:

- Lasten ja perheiden ennakoiva tuki: aktiivinen varhaiskasvatus
- Peruskouluikäisten ja lukiolaisten fyysisen aktiivisuuden, elintapojen ja mielenterveyden tukeminen
- Työttömien terveystalvelujen kehittäminen
- Harrastusrahasato, seurojen välinen yhteistyö/seuratyöntekijä
- Ikäihmisten toimintakyvyn tukeminen
- Kuntalaisten arkiaktiivisuutta ja vapaa-ajan liikuntaa lisäävät infra-ratkaisut

Juuassa varhaiskasvatuspalveluita on ollut hyvin tarjolla. Varhaiskasvatuksessa on vuoden 2022 lopussa ollut 96 hoitopaikkaa, joista käytössä on ollut 92 paikkaa. Päivähoidossa on ollut vuosien 2018-2021 välillä noin 65-75 % juukalaisista 0-6- vuotiaista lapsista.

Perus- ja lukio-opetuksen puolella opinnot ovat edenneet suunnitellusti viime vuosina. Koronan aikana tulleita haasteita on esiintynyt myös Juuassa. Perusopetuksen ja lukion päättötodistuksen sekä

Ylioppilastutkintotodistuksen sai 100 % oppilaista ja opiskelijoista. Jatko-opintopaikan sai 100 % hakeneista. Oppilaiden hyvinvoinnin laaja-alaiseen tukemiseen on lisätty resurssia myös koulunuorisotyön kautta. Koululla on työskennellyt koulunuorisotyöntekijä vuodesta 2021 alkaen, ensin hankerahalla ja vuodesta 2022 eteenpäin koulunuorisotyöntekijän resurssi on jatkunut kunnan pysyvänä toimintana. Koulunuorisotyön tavoitteena on vastata osaltaan mm. kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja yksinäisyyden vähentymiseen. Toimintaa on jalkautettu mm. välituntitoiminnan kehittämisen avulla. Nuorten vapaa-aikana nuorisotyöntekijät ovat kohdanneet nuoria lisäksi nuokkarilla. Esimerkiksi vuonna 2022 nuokkari oli avoinna 115 päivän aikana ja kävijöitä oli keskimäärin 25/avoinna oleva päivä. Juuassa on kehitetty nuorten kohtaamista myös sosiaalisen median kautta. Nuorisopalvelut ovat järjestäneet myös erilaisia leirejä koulujen loma-ajoille.

Juuassa kokoontuu myös moniammatillinen lasten ja nuorten ohjaus- ja palveluverkosto jossa voidaan käsitellä erityisesti lasten- ja nuorten hyvinvointiin liittyviä teemoja sekä tehdä paikallisesti yhteistyössä suunnitelmia. Juuassa toimii myös Juuan ehkäisevä päihdetyö, eli JEP-työryhmä johon kuuluu vastaava nuorisotyöntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä, koulunuorisotyöntekijä sekä seurakunnan kasvatusohjaaja. JEP-työryhmä toteuttaa kohdennettua ehkäisevää päihdetyötä koululla. JEP työryhmän toiminnan lisäksi Juuan kunnasta on nimetty ehkäisevän päihdetyön vastuuhenkilö joka osallistuu maakunnalliseen ehkäisevän päihdetyön verkostoon. Kunta toteuttaa ehkäisevää päihdetyötä eri hallinnonalojen kautta, mutta myös järjestöt ovat merkittävä toimija ehkäisevän päihdetyön jalkauttamisessa. Juuassa on käytössä myös Pakka-toimintamalli. Pakka-toimintamalli on paikallisten alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn kehitetty menetelmä. Pakka-toiminta on kuluneina vuosina näkynyt mm. ostokokeiden- sekä päihdetietouden ja päihdetilannekyselyn jalkauttamisen myötä.

Kunnan tarjoamalla koulu- ja päiväkotiruokailulla voidaan vaikuttaa merkittävästi lasten ja nuorten ruokailutottumuksiin sekä terveellisen ravitsemuksen toteutumiseen. Juuan kunnan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tarjottava ruoka noudattaa pääosin ravitsemusneuvottelukunnan suosituksia. Maidon osalta valikoimassa on rasvattoman- ja kasvimaan lisäksi myös kevytmaito sekä levitteissä keijun lisäksi oivariini. Juuassa kouluterveyskyselyn mukaan näyttäisi, että kouluruoka jäisi syömättä usein 8-9 luokkalaisten keskuudessa, mutta Juuan kunnan oman, kahden vuoden välein toteutettavan kouluruokakyselyn mukaan kokonaistilanne näyttää erittäin hyvältä. Juuan kunnan omalla kouluruokakyselyllä on tavoitettu 95 % kaikista oppilaista ja tulosten mukaan Poikolan koululla koululounaan oppilaista syö päivittäin 96,7 % ja Kolin koululla 98 %. Juuan kunnan oman kouluruokakyselyn myötä on päästy toteuttamaan myös kehittämistoiveita, jonka myötä esimerkiksi salaattiainekset ovat eriteltyinä tarjolla, ruokalistaa päivitetään kaksi kertaa vuodessa ja toiveruokapäivä on päästy toteuttamaan. Salaatin menekki on kasvanut huomattavasti, kun salaattiainekset on voitu eritellä ja näin ollen lasten ja nuorten on helpompaa noudattaa ravitsemussuosituksia kasvisten saannin osalta. Juuan kunnassa raaka-aineet hankitaan lähtökohtaisesti aina kotimaisina sekä lähituotteina (saatavuuden rajoissa).

Kuntalaisten liikuntatottumuksia- ja toiveita on selvitetty maakunnallisen liikuntakyselyn avulla vuonna 2021 (juukalaisia vastaajia 220) sekä kunnan liikuntapalveluiden kyselyllä vuonna 2022 (vastaajia 79). Maakunnallisen liikuntakyselyn mukaan juukalaisista suositusten mukaisen määrän liikuntaa harrasti 12,7 % vastaajista. Suosituimpia liikuntamuotoja ovat olleet kävelyn lisäksi erilaiset ohjatut jumpat sekä kuntosali. Seuraavina tulevat pyöräily, hiihto ja pallopelit. Kyselyn mukaan yli 60 % vastaajista kokee liikunnan merkityksen terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä erittäin tärkeäksi. Vastaajat kertovat, että harrastaisivat liikuntaa enemmän, jos vapaa-aikaa oli enemmän, toisaalta myös kaverin löytyminen auttaisi harrastamaan liikuntaa. Liikuntaa harrastetaan urheiluseurojen lisäksi esimerkiksi 4H:n kautta, Ellinkulmalla, kansalaisopistolla, kunnan liikuntapalveluissa, kaveriporukoilla sekä kyläseuroissa. Kunnan liikuntapalveluiden kyselystä voisi nostaa esiin pitkien välimatkojen aiheuttaman arkiliikunnan haasteen; vastaajista 62 % ilmoittaa kulkevansa koulu- tai työmatkan moottoriajoneuvolla. Kyselyssä selvitettiin myös koronan aiheuttamia muutoksia liikunnalle ja vastanneista noin 25 % ilmoitti, että korona vähensi liikkumista. Vastaajista 57 % ilmoitti, ettei korona vaikuttanut liikkumiseen ja 14 %:lla vastaajista liikkuminen lisääntyi koronan myötä. Juuassa toimii myös kirjaston liikuntavälinelainaamo, jota kyselyyn vastanneista oli käyttänyt noin 21 %. Kunnan liikuntaneuvonnan palveluista oli kuullut yli 80 % vastaajista. Kunnan omasta liikuntakyselystä on saatu paljon tietoa myös liikuntaan liittyviin kehittämistoiveisiin.

Liikuntapalveluiden avulla on vastattu haasteelliseen liikkumisen ja arkiaktiivisuuden vähentymiseen usean ikäryhmän kohdalla. Liikuntapalveluista on ollut mahdollista saada yksilöllistä liikunnanohjausta sekä elintapaneuvontaa vuodesta 2020 alkaen, myös ennen vuotta 2020 liikuntaneuvonta toimi, mutta pienimuotoisemmin. Liikuntaneuvontaan on voinut hakeutua oma-aloitteisesti ja vuonna 2022 myös sote-yhteistyötä on kehitetty. Yksilöllisen liikuntaneuvonnan asiakasmäärät vaativat jatkossa tarkempaa kirjaamista, mutta asiakasmäärät ovat olleet

muutamia kymmeniä henkilöitä vuoden aikana, lisäksi on useita ns. lyhyemmän liikuntaneuvonnan tarvitsijoita, joita kohdataan muutamia kertoja, eikä virallista liikuntaneuvonnan prosessia aloiteta. Varsinainen liikuntaneuvontaprosessi kestää yleensä noin puoli vuotta. Juuan liikuntapalveluissa on kehitetty uusi ryhmämuotoinen liikuntaneuvonnan ryhmä ja aktiivisia osallistujia on tavoitettu noin 7 henkilöä/ryhmä. Liikuntapalvelut järjestävät myös erilaisia lajikokeiluilta ja säännöllisiä liikuntaryhmiä kuten seniorikuntosalitoimintaa. Liikuntapalvelut ovat toteuttaneet säännöllisesti myös kesäaikaisen uimakoulun lapsille. Liikuntapalveluilla on näkyvä rooli erilaisten yhteisten tapahtumien järjestämisessä kuten esimerkiksi Liikettä 24H tapahtumassa sekä unelmien liikuntapäivässä. Myös joka toinen vuosi järjestettävien harrastusmessujen koordinoinnista on vastannut liikuntapalvelut.

Kulttuuripalvelut ovat olleet mukana järjestämässä kulttuuritapahtumia ja erilaisten tapahtumien määrät ovat vuosien 2018-2022 välillä olleet 47-82 tapahtuman välillä. Kirjaston osalta fyysisten kirjastokäyntien määrä on hieman laskenut parhaimmista seurantavuosista (vuosi 2018: 37 791 käyntiä, vuosi 2021: 24 824 käyntiä). Kirjaston www-käynnit ovat vuositasolla nousseet (vuosi 2018: 160361 käyntiä, vuosi 2021: 30 586 käyntiä).

Kansalaisopiston toiminta on ollut kuluneina vuosina monipuolista. Kansalaisopiston toimintojen suunnitelmallista kehittämistyötä on tehty vuodesta 2020 alkaen. Keväällä 2020 koronasulku vaikutti luonnollisesti myös kansalaisopiston toimintaan, mutta toimintaa on toteutettu mahdollisuuksien mukaan ja rajoitusten puitteissa (esimerkiksi pienemmillä ryhmillä). Kansalaisopiston kauden avajaisia on vietetty vuodesta 2020 alkaen ja avajaisten toivotaan tuovan kansalaisopiston toimintaa entistä enemmän tutummaksi kuntalaisille. Kansalaisopisto tavoittaa hyvin juukalaisia. Kansalaisopiston opiskelijamäärät ovat vuonna 2018 olleet 1744 ja vuonna 2021 1159.

Työttömien terveystarkastusten kehittämisestä on vastannut hyvinvointialue. Työttömien terveystarkastuksella tavoitettiin vuonna 2022 juukalaisista työttömistä 34,9 % (Pohjois-Karjala 16,8 %, koko maa 7,1 %). Vuonna 2020 vastaava lukema juuassa oli 10,9 %, eli viime vuonna entistä useampi juukalainen pääsi työttömän terveystarkastukseen.

Juuassa on panostettu monilla tavoin kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen. Merkittäviä investointeja menneinä vuosina kuntalaisten hyvinvointiin on tehty myös uudisrakentamisen myötä. Juukaan on rakennettu kuluneina vuosina uusi peruskoulu sekä lukuisia lähiliikuntapaikkoja. Liikuntapaikkarakentamisessa on huomioitu koululaisten näkökulmasta helppo saavutettavuus ja näin ollen siirtymisiin kuluva aika saadaan minimoitua. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämässä myös järjestötoimijoilla ja seurakunnalla on vahva rooli.

Ikäihmisten toimintakyvyn tukemiseen on kiinnitetty erityistä huomiota monialaisesti. Esimerkiksi Juuan kunta on tukenut ikääntyneiden kenkien liukuasteiden hankintaa vuodesta 2015 alkaen. Erilaisten yhteistapahtumien avulla on pyritty vastaamaan matalan kynnyksen kohtaamisiin ja tapahtumia on suunniteltu siten, että ne palvelisivat laajasti eri ikäryhmiä ja lisäisivät osallisuutta. Juuassa toimiva kohtaamispaikka Ellinkulma on tärkeä osa matalan kynnyksen kohtaamistoiminnalle. Ellinkulma on ollut toiminnassa vuodesta 2010 alkaen ja Ellinkulma tavoittaa tällä hetkellä hyvin ikääntyneempää väestöä, tulevaisuudessa toimintaa pyritään kehittämään siten, että Ellinkulma tulisi entistä tutummaksi kaikenikäisten kohtaamispaikkana. Ellinkulma on toiminut myös perheiden kohtaamispaikkana MLL:n perhekahvilan kautta. Ellinkulman yhteistyökoordinaattori on tällä hetkellä mukana valtakunnallisessa etsivän vanhustyön valtakunnallisen mallin suunnittelutyöryhmässä. Ellinkulman tilojen avulla on mahdollistettu myös erilaisten järjestöjen toimintaa ja tapaamisia.

Järjestöjen ja seurakunnan hyvinvointia- ja terveyttä edistävä toiminta on Juuassa ketterää ja vastaa nopeasti kuntalaisten hyvinvoinnin haasteisiin. Erilaiset järjestöt ja seurakunta ovat tavoittaneet hyvin juukalaisia asukkaita ja tekevät merkittävää työtä kuntalaisten laaja-alaisen hyvinvoinnin eteen. Järjestöt ja seurakunta tekevät arvokasta työtä esimerkiksi harrastusten mahdollistamiseksi, liikunnan lisäämiseksi sekä yksinäisyyden vähentämiseksi. Kunnan, järjestöjen, seurakunnan ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä on mahdollista entisestään tehostaa. Yhteistyön kehittämisen tärkeys nousi esiin myös Pohjois-Karjalan järjestökyselyn 2023 tuloksissa. Kyselyssä ilmenneitä muita kehittämiskohteita olivat ihmisten saaminen mukaan toimintaan, taloudelliset resurssit, yhdistysten rooliin liittyvät asiat sekä tiedotus. Yhtenä yhteistyön kehittämisenä auttaa tulevan hyte-palvelukonseptin myötä tulevat mahdollisuudet.

Kuntalaisten hyvinvointiin liittyvän tavoitteen osalta positiivisena näyttäytyy esimerkiksi varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä sekä kunnan oman kyselyn mukaan havaittu tulos siitä, että maksuton koululounas tavoittaa suurimman osan oppilaista. Entisestään vaikuttavampia toimia erityisesti koululaisten osalta tarvitaan

yksinäisyyden- sekä kiusaamisen vähentämiseen. Toimia olisi syytä kohdistaa myös pienten lasten ylipainon nousevan suunnan hidastamiseen.

Osallisuuden kehittämisen tavoitteen ja toimenpiteiden arviointi:

Osallisuuden kehittäminen:

-Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, kuntalaistoiminnan roolin kehittäminen

-Järjestöavustusten periaatteiden luominen

-Kolmas sektori aktiivinen toimija

Nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto ovat kokoontuneet sovitusti noin neljä kertaa vuodessa. Vuoden 2023 syksystä alkaen vanhus- ja vammaisneuvosto yhdisyvät ja jatkavat toimintaa erityisryhmien neuvostona. Juuan kunnasta on nimetty toimintaan sihteeri, joka osaltaan tukee toiminnan sujuvuutta. Järjestöavustuksiin liittyen toiminta- ja kohdeavustusten jakamisen periaatteet on päivitetty vuonna 2019 sekä uudelleen syksyllä 2023. Kaikkia avustuksiin varatut määrärahat on jaettu, ja avustuksia jaettaessa on huomioitu avustusten jakamisen periaatteet.

Juussa toimi patentti- ja rekisterihallituksen mukaan 157 rekisteröitynyttä yhdistystä vuonna 2022, osalla yhdistyksistä toiminta on erittäin aktiivista, osalla hyvin pienimuotoista. Hyvinvointipalveluiden avustusmäärärahoja on haettu ja jaettu lähes aktiivisesti, mikä kertoo siitä, että Juussa toimii useita aktiivisia yhdistyksiä. Esimerkiksi vuonna 2022 myönnettyjä yhdistysten toiminta-avustuksia 31 650 €, kohdeavustuksia 12 215 € ja kylätaloavustuksia 6 000 €. Avustusten hakumahdollisuuksista on tiedotettu kunnan nettisivuilla ja lehti-ilmoituksella. Järjestöyhteyshenkilöt ovat tarvittaessa neuvoneet hakemusten tekemisessä.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Johtopäätökset:

Hyviä toimenpiteitä on hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseksi on tehty monilla eri alueilla, mutta työtä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja terveyserojen kaventamiseksi on jatkettava. Entistä vaikuttavampia menetelmiä vaaditaan koulukiusaamisen sekä yksinäisyyden vähentämiseen ja erityisesti lasten ja nuorten ylipainon ehkäisyyn.

Onnistumiset:

-Ikääntyneiden kaatumiset ja putoamiset sekä lonkkamurtumat ovat olleet pääasiassa laskussa

-Juussa on aktiivista yhdistys- ja seurakuntatoimintaa

-Monialaiseen hyvinvointiin on panostettu mm. uudisrakentamisen myötä

-Lähiliikuntapaikkoja on lisätty

Haasteet:

-Koulukiusaamista ja yksinäisyyttä koetaan myös Juussa

-Lasten ja nuorten ylipaino lisääntyy ja liikkuminen vähenee

Toimenpide-ehdotukset:

Toimitaan maakunnallisten yhtenäisten hyte-tavoitteiden mukaisesti ja kohdennetaan Juukaan omat hyvinvointisuunnitelman tavoitteet siten, että huomioidaan Juuan hyvinvointikertomuksen haasteet ja toimintaympäristön mahdollisuudet.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

Vuoden 2024 hyvinvointisuunnitelma on poikkeuksellisesti laadittu vaan yhdelle vuodelle. Kuntastrategian mukaisten tavoitteiden myötä hyvinvointisuunnitelman painopistealueiksi on valittu terveelliset elintavat, mielen hyvinvointi sekä osallisuus, yhteisöllisyys ja turvallisuus.

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuntastrategian painopistealueet vuosille 2022-2026:

1. Elinvoiman kehittäminen
2. Hyvinvoinnin edistäminen
3. Osallisuuden ja viestimisen vahvistaminen
4. Vastuullisuuden korostaminen ja osaava omistajaohjaus

"Meille hyvinvointi tarkoittaa kaikkea sitä, miten kuntalaisten elämänlaatua voi kohentaa. Lähdemme siitä, että terveellinen, turvallinen ja esteetön elin- ja työympäristö on osa kuntalaisten hyvinvointia."

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Liikuntasuunnitelma 2023-2026

Tulossa:

Nuorisotyön suunnitelma 2024-2026

Kulttuuripalvelujen toimenpideohjelma 2024-2026

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lakisääteinen)

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma (lakisääteinen)

Ikääntyneen väestön suunnitelma (lakisääteinen)

Vammaispoliittinen ohjelma

6 Hyvinvointisuunnitelma 2024

Hyvinvointisuunnitelma päivitetään päivitetään vuoden 2023 aikana.

Terveelliset elintavat

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma

Liikunnalliseen ja aktiiviseen elämäntapaan kannustetaan kaikkia ikäryhmiä	Soveltavan liikunnan tarjoaminen Nuorten liikuntaneuvonnan kehittäminen + nuorten liikuntamahdollisuuksien lisääminen (Liikuntapalvelut)			
Terveellisistä elintavoista viestitään kaikille kohderyhmille	Säännöllinen EPT-viestintä Säännöllinen terveellisistä elintavoista viestintä (Hyvinvointipalvelut)			
Ehkäisevän päihdetyön rakenteita vahvistetaan	Luodaan rakenteet monialaiselle HYTE/EPT työryhmälle (Hyvinvointipalvelut)			
	Toteutetaan PAKKA-toimintamallia sekä osallistutaan mukaan EHEÄ-hankkeeseen (Hyvinvointipalvelut)			

Mielen hyvinvointi

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Yksinäisyys vähenee kaikissa ikäryhmissä	Yksinäisyyden ehkäisyn huomiointi vaikuttavilla ja innovatiivisilla toimilla (Perusopetus, lukio, vapaa-aikapalvelut)		Kouluterveyskysely "tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4.-5. sekä 8.-9. luokan oppilaista"	

	Selvitetään "anna lainaksi aikaa" kampanjan realiteetit (Vapaa-aikapalvelut)		Kampanjasta saatu palaute	
Kiusaaminen vähenee kaikissa ikäryhmissä	Kiusaamisen ehkäisyyn ja puuttumiseen on käytössä vaikuttavat menetelmät (KiVa koulu). Tunnetaitojen opettelu (Tuikku). (Varhaiskasvatus, perusopetus, lukio)		Kouluterveyskysely "Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa , % 4. ja 5. sekä 8. ja 9. luokan oppilaista"	
Mielen hyvinvointi lisääntyy työpaikoilla	Selvitetään voidaanko hakea "hyvän mielen työpaikka" merkkiä ja kannustetaan myös juukalaisia yrityksiä hakemaan merkkiä (Hallinto, hyvinvointipalvelut)		Säännöllinen työhyvinvointikysely	

Osallisuus, yhteisöllisyys ja turvallisuus

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Asukkaita kuullaan ja osallistetaan hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman toteuttamisessa	Asukasillat ja/tai kuntalaiskyselyt (Erytisryhmien neuvosto, nuorisovaltuusto, hyvinvointipalvelut)		Asukasillojen ja/tai kyselyyn vastanneiden määrä	
Järjestöyhteistyö tiivistyy ja ohjeet yhdenmukaistuvat	Järjestöyhteistyö tiivistyy, ohjeet selkityvät (Kaikki hallinnonalat)		Kunta-järjestöyhteistyö asiakirjan laadinta vuoden 2024 aikana Järjestöiltojen määrä	

Selvitetään, olisiko "ulko-olohuoneelle" tarvetta ja mahdollisuuksia	Kuntarakennepalvelut Hyvinvointipalvelut		Tarkastellaan onko asia edennyt vuoden 2024 aikana	
Kunnan tiloissa on psyykkisesti turvallista olla	Otetaan käyttöön maakunnan "turvallisempi tila" ohjeet Kaikki hallinnonalat			
Vahvistetaan hyvinvointia ja terveyttä edistävien työryhmien rakenteita	Kaikki hallinnonalat Yhdistykset Hyvinvointialue	Hyte työryhmän kokoontumiset 4-6 kertaa vuodessa	Tarkastellaan onko kunnan hyte-työryhmä aloittanut toiminnan vuoden 2024 aikana	Kokoontumiskerrat

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

7 Suunnitelman laatijat

Hyvinvoitikertomuksen- ja suunnitelman laadinnasta ovat vastanneet:

Juuan kunnan johtoryhmä

Niskanen Anne, hyvinvointipäällikkö

Siun sote

Pohjois-Karjalan kansanterveydenkeskus

8 Suunnitelman hyväksyminen